

Голас Радзімы

№ 23 (1438)
10 чэрвеня 1976 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Цана 2 кап.
Год выдання 21-ы

Для тысяч людзей на розных кантынентах знаёмства з нашай рэспублікай пачынаецца з такіх вось прыгажунюў-трактараў, што выпускаюцца на Мінскім трактарным заводзе.
Фота Я. КАЗЮЛІ.

УЗРОСТ СТАЛАСЦІ І ПРЫЗНАННЯ

29 МАЯ 1946 ГОДА БЫЛА АПУБЛІКАВАНА ПАСТАНОВА САВЕТА МІНІСТРАУ СССР АБ БУДАЎНІЦТВЕ МІНСКАГА ТРАКТАРНАГА ЗАВОДА. ГЭТА ДАТА СТАЛА ДНЕМ НАРАДЖЭННЯ ФЛАГМАНА БЕЛАРУСКАЙ ІНДУСТРЫІ — ПРАДПРЫЕМСТВА, ДЗЕ ВЫПУСКАЮЦА СУСВЕТ-

НА ВЯДОМЫЯ ТРАКТАРЫ «БЕЛАРУСЬ».

У заводскім музеі ёсць невялікі фотаздымак. Яму 30 гадоў, і час ужо зрабіў сваю справу — ражкі пагнуты, месцамі патрэскалася эмульсія, пажаўцеў адбітак. І ўсё ж на ім добра відаць і разбураны будынак

удалечыні, і пачатая цагляная кладка на пярэднім плане, і рабочыя ля яе. Людзі ў пілотках, салдацкіх гімнасцёрках без пагон, у ботах—яшчэ ўчора яны былі франтавікамі.

Сёння гэта фатаграфія — архіўны дакумент, адно са шматлікіх сведчанняў цяжкага, але незабыўнага часу, калі савецкія людзі, выгнаўшы са сваёй зямлі фашысцкіх захопнікаў, прыступілі да аднаўлення гарадоў і вёсак. На бясконцых папалішчах трэба было пракласці новыя вуліцы, пасадзіць новыя сады, пераараць спаласаваныя акапамі палі, а галоўнае — пабудаваць новую індустрыю.

На адной з мінскіх ускраін пад кронамі густога сасновага бору былі партызаны, удзельнікі нядаўняга параду ў вызваленым Мінску, паставілі не-

калькі палатак. «Зброяй» гэтых людзей былі рыдлёўкі, кельмы, слясарныя прылады. Пасля рабочага дня большасць будаўнікоў вярталася ў зямлянкі або часовыя баракі: жыллі ў разбураным горадзе не было.

Пачыналі, як кажуць, з нуля. Але беларускія будаўнікі не засталіся адзінокімі — на дапамогу ім прыйшла ўся краіна. З усіх савецкіх рэспублік спяшаліся ў Мінск цяжкія чыгуначныя саставы. Станкі з Масквы і Ленінграда, арматура са Свядлоўска, электраабсталяванне з Кіева, метал са Златауста і Магнітагорска... «Мы, металургі, — пісалі рабочыя Златаустаўскага металургічнага заводу—зробім усё, што залежыць ад нас, каб забяспечыць вас неабходнай колькасцю металу і канструкцый. Калектыв прыняў абавязальства выкон-

ваць вашы заказы ў першую чаргу».

Сталінградскія трактарабудуўнікі, якія мелі да таго ўжо вялікі вопыт выпуску машын, прыслалі ў Мінск запрашэнне: «Дарагія сябры! Прывітаем вас да нас на завод. Вам будзе аказана ўсебаковая дапамога ў атрыманні кваліфікацыі».

Тысячы юнакоў і дзяўчат прыехалі на будоўлю, шэфства над якой узяў камсамол рэспублікі. Завод рос не па днях, а па гадзінах.

І вось настаў доўгачаканы дзень 4 лістапада 1950 года. Галоўны канвеер пушчаны! У зборачным цэху панавалі святочны настрой. Дзіва што! Нараджаўся першы беларускі трактар. У той час ён яшчэ не насіў гучнага імя нашай рэспублікі. Гэта быў гусенічны «Кі- [Заканчэнне на 5-й стар.]

...У ЦЭХУ СТАЯЎ ПРЫЕМНЫ ПАХ АСЕННЯГА ПОЛЯ

«Ёсць настрой працаваць!»

стар. 2—3

ЧЫМ САВЕЦКАЯ МОЛАДЗЬ АДРОЗНІВАЕЦА АД СВАІХ АДНАГОДКАЎ З ЗАХОДНІХ КРАІН

«Во имя человеческого счастья!»

стар. 4

ІМЯНІННІКУ — 200 ГОД!

«Средоточие талантов»,
«Американские гастроли»

стар. 6

БЕЛАРУСЬ НА «ІНЛЕГМАШ-76»

У парку «Сакольнікі» з 25 мая па 8 чэрвеня працавала буйнейшая міжнародная выстаўка тэхнікі, прызначанай для вытворчасці тавараў народнага спажывання — «Абсталыванне і тэхналагічныя працэсы ў лёгкай прамысловасці» («Інлегмаш-76»). У ёй удзельнічала каля 400 фірм з 18 краін свету.

Савецкая экспазіцыя займа-

ла два павільёны выставачнага гарадка агульнай плошчай каля сямі тысяч квадратных метраў.

Увагу спецыялістаў і наведвальнікаў прыцягнулі экспанаты з маркай аршанскага заводу «Легмаш». Сярод іх — сямейства швейных аднаголкавых прамысловых машын, створаных для выканання самых складаных і тонкіх аперацый.

У ліку самых новых узораў тэхнікі, створаных аршанскімі машынабудаўнікамі, швейныя паўаўтаматы, якія значна аблягчаюць і паскараюць выпуск адзення. Заслугоўвае

таксама ўвагі незвычайны экспанат заводу «Легмаш» — ультрагукавая бязніткавая швейная машына, якая злучае з дапамогай ультрагуку дэталі вырабаў, што створаны са стопрацэнтнага поліаміда.

Асабліваю цікавасць выклікала асновязальная рашэль-машына для вырабу гардэінага палатна складаных перапляценняў з баваўнянай і сінтэтычнай пражы. Прадукцыйнасць яе ўдвая вышэйшая, чым машыны старога ўзору. Канструктарам удалося значна знізіць шум пры яе рабоце.

Пасол і суправаджаючыя яго асобы былі прыняты ў Гандлёва-прамысловай палаце БССР.

Пасля адкрыцця выстаўкі ўдзельнікі афіцыйнай дырэмніі агледзелі экспанаты.

Прадстаўнікі замежных фірм адзначаюць добрую арганізацыю дэманстрацыі машын.

Пастаянны прадстаўнік польскага знешнегандлёвага прадпрыемства «Аграмет-мотаім-парт» Р. Зброх сказаў, што яго гандлюе з Савецкім Саюзам ужо больш чым 20 гадоў. У Мінску прадпрыемства паказвае новыя самаходную касілку-здрабняльнік, прэспадборшчыкі, даільныя ўстаноўкі, удасканаленыя прычэпныя касілки і іншае абсталыванне. Ён спадзяецца, што выстаўка будзе садзейнічаць расшырэнню эканамічных сувязей паміж нашымі краінамі.

Прадстаўнік фірмы «Эланка» (ЗША) П. Догерці адзначыла спрыяльныя перспектывы развіцця ўзаемавыгаднага гандлю. За апошнія гады яе пастаўкі гербіцыдаў, антыбіётыкаў для клінічнай медыцыны і жывёлы павялічыліся ў некалькі разоў. Ёсць падставы чакаць, што яны ўзрастуць яшчэ больш.

ЁСЦЬ НА СТРОЙ ПРАЦАВАЦЬ!

Тры асабліваці ёсць у Аршанскага ордэна Леніна льнокамбіната. Першая — гэта буйнейшае прадпрыемства па выпуску папулярных сёння льняных тканін. Другая — 11-тысячны калектыў яго амаль цалкам жаночы. І самая галоўная — тут створаны выключна спрыяльныя ўмовы для працы тэкстыльшчыц. Менавіта гэту асабліваць адзначыў, наведваюшы ў мінулай пяцігодцы камбінат, Старшыня Савета Міністраў СССР Аляксей Касыгін.

Прадзільшчыца Еўдакія Бенедзіктава працуе на камбінаце 26 гадоў. За гэты час умовы яе працы карэнным чынам паляпшаліся тройчы. Спачатку жанчына абслугоўвала так званую электрапрадзільную машыну. Несалодкай была тая работа: вялікія фізічныя нагрукі, няспыннае грукатанне механізмаў, пыл... Ды і заробтак атрымліваўся невысокі.

Праз некалькі гадоў устарэлыя станкі заманілі больш дасканалымі аргэратамі ПМ-108. Напружанне ў рабоце адразу спала, а зарплата павялічылася, таму што большай стала прадукцыйнасць.

Аднак самыя істотныя змены адбыліся ў мінулай пяцігодцы. У цэху з'явілася трэцяе, самае сучаснае пакаленне станкоў. Абавязкі прадзільшчыцы цяпер звязаны ў асноўным да кваліфікаванай наладкай станкоў і кантролю за працэсам атрымання ніткі.

ЗАЦІКАЎЛЕНЫ ЎСЕ

На камбінаце лічаць: можна пафарбаваць у прыемныя колеры сцены цэху, высадзіць усоды кветкі і транспліраваць функцыянальную музыку, але ўсё гэта не дасць патрэбнага выніку, калі не ўдасканаліцца галоўнага — прылад працы. Гэты прынцып стаў асноўным у шматбаковай праграме паляпшэння ўмоў працы работніц.

Толькі на першай прадзільнай вытворчасці, дзе працуе Еўдакія Бенедзіктава, за гады дзевятай пяцігодкі практычна цалкам заменена асноўнае абсталыванне. Камбінат затраціў на гэта каля 2,7 мільёна рублёў. Яшчэ два мільёны выдаткавалі на замену вентыляцыі. Тэхналогія і абсталыванне абноўлены таксама і на астатніх вытворчасцях камбіната.

«Што прымушае адміністрацыю рабіць такія дарагія новаўвядзенні? Каму яны выгадней — вытворчасці ці рабочым?» — спытаў я ў генеральнага дырэктара камбіната Уладзіміра Лахціна.

«Мы ніколі не рашаем такой дылемы, — гаворыць дырэктар. — Ва ўмовах сацыялістычнай вытворчасці інтарэсы прадпрыемства і

рабочы непадзельныя. Вось чаму імкненне да мадэрнізацыі тэхналогіі і абсталывання, а ў выніку і барацьбу за рост прадукцыйнасці працы ні ў якім выпадку не трэба разглядаць толькі як «выцісканне» з кожнага рабочага месца «лішняга» метра прадукцыі. Вядома, можна было б дабіцца пэўнага росту прадукцыйнасці і на старым абсталыванні — ушчыльніць рабочы графік, павысіць норму выпрацоўкі. Па гэтай му шляху, мабыць, і пайшоў бы гаспадар прыватнага прадпрыемства — так дзешавей. Мы ж, павышаючы эфектыўнасць, ніколі не забываем аб якасці самой працы. Напрыклад, на трэцяй чарзе, якая ўведзена ў канцы дзевятай пяцігодкі, устанавілі самае дасканалое абсталыванне. У выніку тут дасягнута найвышэйшая ў свеце прадукцыйнасць працы. Але выйгралі і работніцы. Толькі 50 працэнтаў часу ў іх ідзе цяпер непасрэдна на фізічныя маніпуляцыі. Астатняя частка часу — назіранне і кантроль. Значыць, праца стала і лягчэйшай, і больш прыемнай. Зарплата за пяцігодку вырасла больш чым на 24 працэнты і складае ў рабочы асноўны масавы прафесій 190—200 рублёў у месяц. Нарэшце, ёсць і яшчэ адзін зацікаўлены бок — спажывец. Попыт на наш лён — самую гігіенічную і зручную тканіну — расце пастаянна».

А як жа кветкі ў цэху, эстэтыка афармлення, з якой мы пачалі расказ?.. Усё гэта тут ёсць. Заводскія дызайнеры не сядзяць без справы.

МІКРАКЛІМАТ ФІЗІЧНЫ...

У велізарных цэху камбіната стаіць ні з чым не параўнаны тонкі водар ільнянога поля. Ад шматпавярховых пірамід цяжкіх катушак рэактыўнымі трасамі нясуцца тысячы нітак, каб затым, паслужыўшы порцкім чайнакам, ператварыцца ў бясконцую стужку палатна.

Ля станкоў цурчаць фанташчыкі ўвільгатняльнікаў паветра. Увільгатняльнікі — абавязковы элемент вытворчага пейзажу, бо здаровы мікроклімат у цэху — немалаважны фактар у стварэнні

ДАГАВОР У ІНТАРЭСАХ РАБОЧЫХ

У прафсаюзных арганізацыях рэспублікі закончылася заключэнне калектыўнага дагавора. Дзейнасць савецкіх прафсаюзаў, як гэта было падкрэслена на XXV з'ездзе КПСС, самым непасрэдным чынам спрыяе ажыццяўленню дэманстрацый у асноўнай сферы праўлення творчых сіл чалавека — у вытворчасці.

Калектыўны дагавор на савецкіх прадпрыемствах заключаецца паміж адміністрацыяй і працоўнымі калектывам, чые інтарэсы прадстаўляе прафсаюзны камітэт. На Мінскім навукова-вытворчым мэдзельным аб'яднанні, дзе я

азнаёмілася з новым калектыўным дагаворам, у прафсоюзным уаходзіць 21 чалавек, большасць з якіх — рабочыя. Сярод іх — слесар Аляксандр Райман, фаняршчыца

Алена Абрамовіч, аддзелачніца Раіса Масаланіна, абойшчык Уладзімір Тамашэўскі. Пры камітэце прафсаюза створана 11 камісій: вытворча-масавая, па працы і зарплате, па ахове працы, сацыяльнага страхавання і іншыя. Яны прымаюць непасрэдны ўдзел у распрацоўцы калектыўнага дагавору і кантролі за яго выкананнем. Прафсаюзны актывіст работніца Леакадзія Шыцікава расказала:

— Зусім нядаўна мы зацвердзілі калектыўны дагавор на 1976 год. У яго распрацоўцы прынялі ўдзел усе прафсаюзныя камісіі, увесць прафсаюзны актывіст.

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

У калгасе «Аснежыцкі» Пінскага раёна пачалася ўборка азімага жыта на сянаж. У гаспадарцы ўжо закладзена больш як 500 тон гэтага каштоўнага корму. НА ЗДЫМКУ: закладка сенажу ў траншэі.

Фота Э. КАБЯКА.

АТРЫМАНЫ ПРЫТОК НАФТЫ

На Рэчыцкай пляцоўцы поблізу вёскі Краснаселле з разведвальнай свідравіны на глыбіні 3 178 метраў атрыманы прыток лёгкай нафты высокай якасці. Паводле падлікаў спецыялістаў, ён складае больш як 300 кубаметраў у суткі.

Разведка краснасельскай структуры вядзецца з мінулага года. Ужо цяпер ёсць усе падставы сцвярджаць, што адкрыта новая месцанароджэнне. Работы на свідравіне не спыняюцца.

У ФОНД МІРУ

Калектыў механазборачнага цэха № 1 заводу «Гомсельмаш» перадаў у Савецкі фонд міру 700 рублёў. 400 рублёў склаў уноск калектываў прэсавага цэха, 1 750 рублёў пералічылі работнікі заводу праўлення і тэхнічных службаў.

Нядаўна за работу «Сістэма арганізацыі сацыялістычнага спароніцтва на Гомельскім ордэна Леніна заводзе сельскагаспадарчага машынабудавання «Гомсельмаш» групе ра-

ботнікаў заводу прысуджана грашовая прэмія ВЦСПС. Лаўрэаты перадалі ўзнагароду ў Савецкі фонд міру.

ТУРЫСТЫ З-ЗА МЯЖЫ

60 000 замежных турыстаў прайшлі праз паветраныя вароты беларускай сталіцы ў 1975 годзе. Павялічваецца паток турыстаў і сёлета. Толькі ў красавіку ў Мінск прыляцелі 3 000 падарожнікаў з-за мяжы. У маі іх было ўжо ўдвая больш.

Кожную нядзелю каля трохсот пасажыраў перавозяць беларускія дэтычкі ў Мілан і прывозяць у Мінск, а з 20 мая на раскладу штодзённа пачалі выконваць рэйсы самалёты «Інтерфлюга» і «Аэрафлота» па маршрутах Берлін — Мінск — Берлін, Мінск — Берлін — Мінск.

БАЛЬНІЦА З ПАНСІЯНАТАМ

У Беларускай ССР распрацоўваюцца і ажыццяўляюцца мерапрыемствы па расшырэнню сеткі анкалагічных устаноў, аснашчэнню іх сучасным абсталываннем.

Да іх ліку належыць і будаўніцтва ў 1978—1980 гадах у Бараўлянах пад Мінскам анкалагічнай бальніцы з пансіянатам на 450 ложкаў.

ШКОЛЫ НА МЯДЗЕЛЬШЧЫНЕ

Нядаўна здадзены ў эксплуатацыю новы прыгожы будынак Будслаўскай сярэдняй школы Мядзельскага раёна. Тут створаны ўсе ўмовы для кабінетнай сістэмы навучання, ёсць актывая і спартыўная залы, памяшканні для сталовай, бібліятэкі.

У гэтым годзе намечана ўвесці ў строй таксама новы будынак Сваткоўскай сярэдняй школы і васьмігадовай школы ў курортнай зоне «Нарач». У дзевятай пяцігодцы будуць пабудаваны новыя школы і ў райцэнтры Мядзель, у калгасах «Зара камунізму», імя Леніна і некаторых іншых гаспадарках раёна.

Пяць тысяч спецыялістаў для спажывецкай кааперацыі падрыхтаваў за гады свайго існавання Баранавіцкі тэхналагічны тэхнікум. Ёсць пры тэхнікуме і прафтэхвучылішча. Тут вучацца майстэрствы прыгатавання смачных блюд кулінары, кандытары, повары, пекары.

НА ЗДЫМКУ: выкладчык тэхнікума С. БУЦЬКО (у цэнтры) на занятках па тэхналогіі прыгатавання ежы.

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

15 МИЛЛИОНОВ КВАРТИР

За последние пять лет в европейских социалистических странах — членах СЭВ построено более 15 миллионов квартир, в том числе в Болгарии — 230 тысяч квартир, Венгрии — 430 тысяч, ГДР — 609 тысяч, Польше — 1 250 тысяч, Румынии — 800 тысяч, СССР — 11 196 тысяч и в Чехословакии — 614 тысяч. За эти годы получили новые квартиры, улучшили свои жилищные условия около 60 миллионов граждан стран социалистического содружества, или 16 процентов населения этих стран.

Ежегодно в европейских странах СЭВ строится в полтора раза больше квартир, чем во всех странах «общего рынка». Самыми крупными в мире строителями жилья являются Советский Союз и Соединенные Штаты Америки. Но лидерство в этой области на протяжении нескольких лет уверенно держит СССР, где ежегодно входит в строй свыше 2 200 тысяч квартир. В 1973 году в США было построено рекордное для страны число квартир — 2 033 тысячи, но уже в 1974 году кривая пошла вниз — 1 707 тысяч, в 1975 году в связи с общим экономическим кризисом темпы жилищного строительства еще больше снизились.

Однако дело не только в том, кто больше или меньше строит квартир, главное — в принципиальном отношении к этой острой общечеловеческой проблеме, в целях и методах ее решения.

Кардинальное решение жилищной проблемы — каждой семье благоустроенную квартиру — является программным положением коммунистических и рабочих партий социалистических стран. В последние десятилетия возросшие экономические возможности позволили странам СЭВ вплотную приступить к осуществлению этой задачи. Так, например, в Советском Союзе за четыре последние пятилетки построено жилья общей площадью свыше двух миллиардов квадратных метров, или свыше 45 миллионов квартир и индивидуальных домов.

В десятой пятилетке вновь намечена широкая программа жилищного строительства. В 1976—1980 годах планируется построить в нашей стране жилье дома общей площадью 545—550 миллионов квадратных метров, что даст возможность улучшить жилищные условия еще более чем 50 миллионам человек. Ставится задача повысить качество жилищного строительства, улучшить комфортабельность жилищ.

Массовое жилищное строительство за счет государственных, кооперативных и личных средств граждан, которое нашло отражение в новых пятилетних планах всех братских социалистических стран, рассматривается здесь как важнейшее направление дальнейшего улучшения жизни народа. Исходя из этих целей, социалистические государства берут на себя большую часть затрат на строительство и содержание жилищ, делая его доступным всем гражданам.

В нашей стране квартирная плата и коммунальные услуги (свет, газ, отопление, горячая вода) составляют в среднем 4 процента общих расходов семьи. Важно и то, что квартплата и стоимость коммунальных услуг в СССР уже несколько десятилетий остаются стабильными.

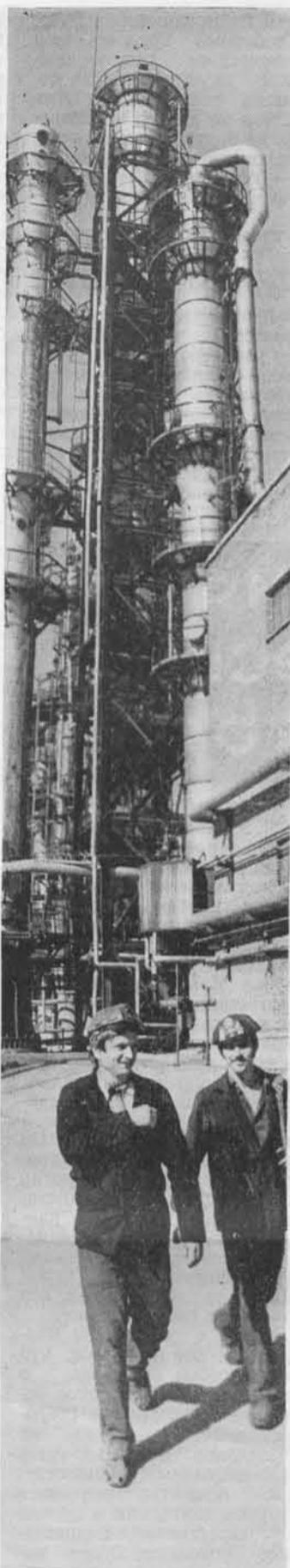
С этих позиций подходят к решению этой проблемы в капиталистических странах, где главной целью жилищного строительства является прибыль строительных компаний и барыши крупных домовладельцев. Масштабы жилищного строительства, их рост или снижение определяются здесь рыночной конъюнктурой. Однако независимо от этого строительство жилья постоянно дорожает, растет и квартирная плата, достигшая за последние годы баснословных размеров. По данным статистики, в США, например, расходы на жилье составляют почти четверть бюджета средней городской семьи из четырех человек. Сегодня квартирная плата в США почти в двадцать раз выше, чем в СССР. В Англии она нередко поглощает половину заработка рабочих.

Благоустроенные квартиры все более становятся не по карману рядовым гражданам капиталистических стран. Из-за высокой квартплаты во многих западных странах огромное количество квартир остаются незаселенными. Например, в 1974—1975 годах в Италии пустовало 300 тысяч квартир, в ФРГ — 220 тысяч, во Франции — 800 тысяч, в США — свыше 3 миллионов. В то же время миллионы семей в этих странах живут в трущобах, в перенаселенных, лишенных элементарных удобств и санитарных условий помещениях.

Специалисты ООН подсчитали, что в настоящее время в мире не хватает более 200 миллионов квартир. Проблема огромной нехватки жилья еще более обострится в будущем. Для того чтобы сохранить существующее ныне соотношение между численностью населения и имеющимся в наличии жильем, необходимо ежегодно строить 40 миллионов квартир. В действительности их строится лишь 10 миллионов.

Особенно велика нужда в благоустроенных квартирах во многих развивающихся странах, которые еще не располагают достаточными средствами и материально-техническими ресурсами для широкого жилищного строительства. Естественно, для этих стран по мере роста их экономических возможностей опыт решения жилищной проблемы в странах социалистического содружества становится все более привлекательным примером.

Глеб СПИРИДОНОВ,
политический обозреватель АПН.

Увесь час павялічваюцца магутнасці Гродзенскага вытворчага аб'яднання «Азот». Хімікі паспяхова выконваюць планы дзесятай пяцігодкі.

НА ЗДЫМКУ: устаноўкі аб'яднання.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

сваёй працы, якое перажываў кожны з «віноўнікаў» урачыстасці.

Сярод узнагароджаных была ткачыха Вольга Федуківіч. За выдатныя вытворчыя паказчыкі ёй уручылі халадзільнік. А незадоўга да гэтага на падобным сходзе пераможцаў гарадскога слаборніцтва — залаты гадзіннік і грашовую прэмію. Прадпрыемства без чаргі выдзеліла ёй новую добраўпарадкаваную кватэру. Перадавая работніца мае ганаровыя званні, урадавыя ўзнагароды.

«Калі бачыш, якім гонарам і павагай акружаны ў нас чалавек працы, з'яўляецца настрой працаваць яшчэ лепш», — сказала з трыбуны сходу ткачыха. Яна, як і многія яе сяброўкі, абавязалася за гады пяцігодкі выканаць два вытворчыя планы.

У справе стварэння цёплай псіхалагічнай атмасферы няма дробязей, лічаць кіраўнікі камбінату. Даследаваць гэта пытанне адміністрацыя запрасіла нават сталічных сацыёлагаў. Але і без іх рэкамендацый зроблена ўжо нямала.

Яшчэ знаёмячыся з вытворчасцю, я звярнуў увагу на маляўнічыя насценгазеты-віншаванні, вешанія ў цэхах і прысвечаныя падзеям у асабістым жыцці работніц. Бачыў я і цэхавае салон прыгажосці, дзе пасля змены дзяўчаты могуць зрабіць сабе прыгожую прычоску. У Доме культуры я назіраў рэпетыцыю гуртоў мастацкай самадзейнасці. Ёю на камбінаце займаюцца каля дзвюх тысяч чалавек. Нават простыя раздзявалкі тут напамінаюць, бадай, утульныя свідзікі пад дахам, чым звычайныя гардэробы...

Дырэкцыі і прафсаюзнаму камітэту ўдалося вырашыць шмат бытовых праблем, ад якіх залежыць і настрой людзей, і іх упэўненасць у будучым. Цяжка было з жылём. Але вось ужо на беразе Дняпра расце цэлы мікрараён шматкватэрных дамоў. За пяць гадоў у новыя кватэры пераехалі каля 600 сем'яў. Халасцякі рассяліліся ў дзевяці камфартабельных інтэрнатах. Няма клопатаў і маладым маці — 15 дзіцячых садоў пазбавілі работніц ад неспакою за сваіх дзяцей...

«Ці можна лічыць такія шматбаковыя праяўленні клопату аб радавых рабочых асабліва сцю вашай кіруючай лініі, асабістым адміністрацыйскім крэда?» — спытаў я ў дырэктара.

«О, не прыпісвайце мне славы дабрадзея! — пажартаваў ён і ўжо сур'ёзна дадаў: — Такая агульная палітыка нашай партыі. Канчатковай мэтай любых яе спраў заўсёды і ўсюды заставалася ахова інтарэсаў чалавека працы, яго дабрабыт».

Вячаслаў ХАДАСОЎСКІ.

спрыяльных умоў працы.

«Яшчэ некалькі гадоў назад, — сказала мне старшыня цэхавага камітэта прафсаюза другой ткацкай вытворчасці Марыя Смірнова, — карціна на ўчастку была зусім іншая. Цэх часам напамінаў напоўненую гарачай парай кухню».

Для таго каб работніцы заўсёды дышалі чыстым паветрам, на камбінаце створана спецыяльная лабараторыя, якая кантралюе загазаванасць. Замеры вядуцца рэгулярна і на ўсіх участках вытворчасці. І трэба адзначыць, што нездаровага перавышэння нормы не адзначалася ўжо даўно.

У той жа лабараторыі кантралююцца шум і асвятленасць на рабочих месцах. Я ўспамінаў свае ранейшыя наведванні тэкстыльных фабрык — у цэхах цяжка было гаварыць. Тут жа я свабодна мог гутарыць з любой работніцай — шум не перашкаджае.

«За ўсю гісторыю камбіната, — сказала мне адна з ткачыц, — не было столькі зроблена для аблягчэння нашай працы, колькі за мінулыя пяцігодкі». Словы работніцы пацвердзілі і камбінатаўскія медыкі. Тут створаны 6 фельчарскіх здраўпунктаў, 7 цэхавых урачэбных участкаў і свой санаторый-прафілактарый. Урачы сцвярджаюць, што ўзровень прафесійных захворванняў на прадпрыемстве рэзка знізіўся.

Для чаго ж тады патрэбны здраўпункты? У асноўным яны нясуць прафілактычную службу, тут даюць кансультацыі работніцам, кантралююць размеркаванне бясплатных і льготных санаторных пачэвак. Дарэчы, штогод па іх адпачываюць каля 1 200 чалавек.

...І МАРАЛЬНЫ

Прымаецца ў разлік і псіхалагічны фактар. Бо добрыя ўмовы працы — гэта не толькі зручны станок або свежае паветра ў цэху, але і заслужаная ацэнка работы кожнага, адносінны ўзаемнай павагі і добразычлівасці ў калектыве.

Мне давялося пабываць на сходзе, дзе падводзіліся вынікі сацыялістычнага слаборніцтва за два гады. У перапоўненай і святочна прыбранай зале ўшаноўвалі лепшых работнікаў. Генеральны дырэктар зачытаў загад аб прэміраванні. Перадавым рабочым уручылі прызы — 20 тэлевізараў, 10 халадзільнікаў, залатыя гадзіннікі, магнітафоны, транзістарныя прыёмнікі...

І ўсё ж самым хвалюючым у цырымоніі былі, мусіць, не каштоўныя падарункі, а поўныя шчырага адабрэння ат-ладцыменты залы, пачуццё гонару за высокую ацэнку

затым зацвердзілі на агульным сходзе рабочых і служачых. Напярэдадні было аб'яўлена аб зборы прапаноў для ўключэння іх у калектыўны дагавор. І рабочыя прынялі ў гэтым самы непасрэды ўдзел. Сталяр Вікенціў Сарока прапанаваў, напрыклад, запісаць у калектыўным дагаворы пункт аб капітальным рамонце аднаго з цэхаў прадпрыемства. Аддзелачніца Ефрасінья Юр'кевіч рэкамендавала пераабсталяваць буфеты, якія знаходзяцца ў цэхах. Па прапанове рабочых былі ўключаны і такія пункты, як узмацненне вентыляцыі на некаторых участках, пашырэнне бытавых памяшканняў. Усе яны знайшлі адлюстраванне ў калектыўным дагаворы.

Паколькі нашы прафсаюзы клопаюцца аб інтарэсах працоўнага чалавека, яны дабіваюцца ўздыма вытворчасці. У гэтым пераконнае знаёмства з Калектыўным дагаворам Мінскага навукова-вы-

творчага мэблевага аб'яднання. Вось як пракаменцірава-ла яго старшыня прафсаюза-нага камітэта аб'яднання Ва-ляціна Рудніцкая:

— Калектыўны дагавор спалучае як інтарэсы вытворчасці, так і інтарэсы пра-цаўнікоў. Сёлетні год — першы год дзесятай пяцігодкі, якая абвешчана пяцігодкай эфектыўнасці і якасці. Для нас, хто працуе над выпускам тавараў народнага спажывання, пытанні якасці даўно сталі першараднымі. Нездарма ж больш чым па-лавіне відаў нашай прадукцыі прысвоены дзяржаўны Знак якасці. Таму і ў калектыўным дагаворы рабочыя са свайго боку ўзялі на сябе абавязацельствы не толькі ў назначаны тэрмін выконваць планавыя заданні, але і да-бівацца больш высокай яка-сці вырабаў, пастаянна аб-наўляць іх асартымент, па-вышаць прадукцыйнасць пра-цы, развіваць тэхнічную

творчасць. Пры падвядзенні вынікаў за мінулы год вы-светлілася, што эканамічны эфект ад укаранення рацыя-налізатарскіх прапаноў знач-на перавысіў намечаную ліч-бу і склаў 130 тысяч рублёў.

Адміністрацыя са свайго боку абавязалася ўдаска-нальваць вытворчасць, ства-раць умовы для павышэння прадукцыйнасці працы рабо-чых, а значыць, і для павы-шэння іх заробатку. Акрамя таго, яна бярэ на сябе аб-авязацельствы па ахове працы рабочых і паліпшэнню тэх-нікі бяспекі. Сёлета, напры-клад, выдаткі на гэтыя ме-рапрыемствы перавысяць ле-ташнюю суму і складуць ка-ля ста тысяч рублёў.

У дагаворы запісана, коль-кі сродкаў выдзяляецца на будаўніцтва кватэр для ра-бочых, як будзе арганізава-ны адпачынак работнікаў і іх дзяцей. У мінулым годзе планавалася закупіць 200 пу-чэвак у здраўніцы і дамы ад-пачынку. На справе ж па-

бясплатных і льготных пу-чэўках адпачыла 350 чала-век. Гэта яшчэ раз сведчыць пра тое, што калі з'яўляец-ца магчымасць лепш аргані-заваць адпачынак рабочых і служачых, адміністрацыя і прафсаюз не шкадуць на гэта сродкаў.

Для дзяцей нашых рабо-чых ёсць дашкольныя дзіця-чыя ўстановы, загарадныя піянерскія лагеры. У адным з іх — «Лясной казцы» ко-жна лета адпачывае каля ты-сячы дзяцей.

Вядома, што на прадпры-емствах у капіталістычных краінах таксама існуюць ка-лектыўны дагаворы. Але яны істотна адрозніваюцца ад тых, што заключаюцца на саветскіх заводах і фабры-ках. Капіталістычнае прад-прыемства належыць асоб-ным прадпрыемцам, а сацыя-лістычнае — дзяржаве, якой кіруюць працоўныя. І такім чынам, усе яго прыбыткі — гэта прыбыткі народа, у раз-

меркаванні якіх удзельніча-юць самі працоўныя. На са-цыялістычных прадпрыемст-вах няма і супрацьлеглых класавых груп — капіталі-стаў-эксплуататараў і экс-плуатуемых рабочых. А гэта таксама ў корані мяняе ха-рактар калектыўнага дагаво-ру. У дагаворы зафіксавана не барацьба рабочага класа за свае правы, як на капіталі-стычных прадпрыемствах, а агульнасць мэт і задач ра-ботнікаў і адміністрацыі.

Аб тым, як дакладна вы-конваюцца палажэнні дагаво-ру, я спытала ў фаняроў-шчыка Фелікса Абрамовіча.

— За 20 гадоў работы ў аб'яднанні, — сказаў ён, — я не памятаю ніводнага выпад-ку, калі б умовы нашага Ка-лектыўнага дагавору пару-шаліся. Гэта я ведаю даклад-на, таму што сам уваходжу ў склад прафсаюзнай камі-сіі па кантролю за выканан-нем калектыўнага дагавору.

Валяціна НЯЎЗОРАВА.

«С

ЕИЧАС мы все социальности» — с таким заявлением выступил в свое время наследник английского престола будущий король Эдуард VII. Через семьдесят лет после подобной, не совсем обычной для монархов декларации английская радиовещательная корпорация Би-Би-Си в передаче на русском языке вспомнила эти слова, видимо, не столько затем, чтобы подчеркнуть заслуги короля в области социального прогресса, сколько для того, чтобы уточнить свое понимание социализма.

— Мне лично кажется, — рассуждал перед микрофоном «советолог» М. Лейтс, — что социализм предусматривает свободу потребителя.

М. Лейтсу очень хочется внушить слушателям, что при социализме, как и в капиталистическом обществе, развивается потребительское отношение к жизни. В том же русле сближения социализма с капитализмом культивируются на Западе теории единого «молодежного общества» и «юношеской культуры». Предпринимается немало усилий с целью обосновать тождество взглядов на жизнь, характер, эмоции подрастающего поколения социалистических стран. Считается, что на подобной основе выработки «юношеской культуры» с целью создания «молодежного общества» и должно происходить сближение подрастающих поколений.

Однако при этом все же признается, что молодежь капиталистических и социалистических стран имеет свою специфику. Так, редактор издающегося в США юношеского католического журнала «Пейс» Р. Флеминг говорит, что американцы нуждаются в большей личной дисциплине и самопожертвовании, а советская молодежь — в большей личной свободе и инициативе.

ВЫСШАЯ ЦЕЛЬ — СЛУЖЕНИЕ НАРОДУ

«Специфика», отличающая советскую молодежь от молодежи капиталистических стран, действительно существует, но она не совсем такова, как изображают ее Р. Флеминг и ему подобные.

По данным многих социологических исследований, советская молодежь своей высшей жизненной целью считает служение народу. Когда радиостанция «Юность» попросила своих слушателей ответить на вопросы анкеты, которую предложили Карлу Марксу его дочери, то подавляющее большинство молодежи свое представление о счастье сформулировало следующим образом: заслужить благодарность людей. Показательно также, что лишь

2,2 процента видят цель своей жизни в выгодном вступлении в брак и 0,1 процента — в возможности иметь много денег и проводить жизнь в удовольствиях и развлечениях.

Ничего общего с реальной действительностью не имеют утверждения «советологов» о том, что интересы молодежи в ее практической деятельности противоречат потребностям развития социалистического общества. Согласно исследованиям социологов, молодежь считает наиболее важным в жизни творческую, интересную работу на пользу обществу. Отвечая на вопрос о причинах выбора профессии, учащиеся технического училища на Урале назвали прежде всего содержание труда и осозна-

шений их предшественников.

Свободный труд во имя человеческого счастья позволяет вкусить радость создания, познать неизведанное, что не может не волновать, не окрылять человека. Недаром еще В. Гюго писал, что «романтика и социализм — одно и то же явление».

ЧТО ПИТАЕТ ДУХ КРИТИКИ?

Бывший директор американского Федерального бюро расследований Э. Гувер в своей книге «Изучение коммунизма» заявлял, что каждое учение, ориентирующееся на будущее, должно постоянно ставить под сомнение все свои предположения, заключения, сужде-

Во имя человеческого счастья

ние его общественной необходимости.

По результатам других исследований, проведенных в Московской области, молодежь при выборе профессии называет в первую очередь такой фактор, как значение профессии для народного хозяйства.

Социологи из Сибири отмечают, что любые серьезные изменения в социалистическом производстве, движение на первый план в обществе определенных задач незамедлительно сказываются на изменении ценностной ориентации молодежи: она начинает отдавать предпочтение профессиям, которые наиболее важны для строительства социализма.

Преемственность поколений в нашей стране обусловлена единством общественных целей, мировоззрения и в силу этого носит вполне объективный характер. Примером может служить участие молодежи в наиболее ответственных и важных ударных стройках. В процессе сооружения Днепродзержинска, Магнитки, Комсомольска-на-Амуре, Братской и Красноярской ГЭС передавались от поколения к поколению не только формы трудовой деятельности, но прежде всего ценностная ориентация, где важнейшую роль играло стремление непосредственного личного участия в создании материально-технической базы нового общественного строя. В силу этого общественная значимость интересов сегодняшних участников ударных комсомольскихстроек, строителей Камского автозавода и Байкало-Амурской магистрали представляет собой прямое продолжение свер-

шения, ценности и принципы, чего не делает коммунизм. А традиционализм и отсутствие критичности якобы закрывают перед подрастающим поколением всякую историческую перспективу.

Любопытно, однако, что тот же Гувер в сборнике «Конгрессный рекорд» поставил под сомнение движение левой молодежи в США, назвав его демонстрацией «отсутствия здравого смысла». И это совершенно закономерно с точки зрения классовой логики господина Гувера. Он отвергает любое новое движение, направленное против стабильности капиталистической системы. Он в данном случае за традиционализм и консерватизм нынешнего общественного строя США и против всех тех, кто ставит его под сомнение.

Вместе с тем нужно подчеркнуть, что то новое, что несет с собой молодежь, в том числе и критическое отношение к некоторым сторонам действительности, не обязательно должно быть antagonистичным обществу. Если общество выражает интересы молодежи в целом, то, естественно, подрастающее поколение будет видеть смысл своей деятельности в усвоении и развитии его духовных ценностей.

Показательно, что стремление советской молодежи к новому связывается с патриотизмом, любовью к социалистической Родине, преданностью идеям коммунизма, и это стремление реализуется в практической сфере деятельности. Ежегодно молодые новаторы вносят свыше полумиллиона рационализаторских предложений, более тысячи авторских свидетельств и патентов выдают-

ся студентам. Каждое лето в развивающиеся районы Западной Сибири, например, уезжают 20 тысяч студентов в составе строительных отрядов. Что руководит этими молодыми людьми? Поиск, стремление к новому, желание принести пользу обществу.

И в то же время наши юноши и девушки далеко не догматики, они весьма критично относятся к тому, что им кажется неправомерным, а то и вредным в нашей жизни. Достаточно сказать, что «Комсомольский прожектор», вскрывающий недостатки в самых различных сферах жизни, объединяет три с половиной миллиона активистов. Многие тысячи юных корреспондентов выступают с критическими материалами в молодежной печати. Критика и самокритика стали нормой в работе комсомола.

ИСТОЧНИК ОПТИМИЗМА

Вновь касаясь вопроса о специфике отличий советской молодежи от сверстников в капиталистических странах, полезно вспомнить, что, например, во Франции, по подсчетам социолога П. Идиара, 20 процентов молодежи — без будущего, 60 процентов — без надежд, зарплата этих людей и в 35 лет остается без изменений и лишь 20 процентов — «привилегированные».

В нашей стране, где более половины населения в возрасте до 30 лет, молодежь занимает важное и достойное положение в обществе. Социализм создал для подрастающего поколения такие возможности, когда оно самым активным образом принимает участие в управлении обществом, определении его настоящего и будущего. Почти каждый пятый депутат Верховного Совета СССР — молодой человек. В местные Советы избраны свыше 600 тысяч юношей и девушек. Более 700 тысяч молодых людей работают в выборных органах профсоюзов.

Подрастающее поколение выступает значительной и мобильной силой в создании материальных и духовных ценностей. Молодежь составляет более половины всех людей, занятых в народном хозяйстве. Четвертая часть научных работников страны не старше 28 лет. Особенно много молодежи трудится в таких перспективных областях науки, как ядерная физика, электроника, бионика, кибернетика. Значительный вклад в развитие духовной культуры вносят молодые писатели, художники, композиторы, актеры.

Сознание важности своей роли в построении будущего — источник оптимизма и целеустремленности советской молодежи.

Ю. ЕРЕМИН,
доктор философских наук.

пишут земляки РАЗДУМЬЯ ПОСЛЕ ПОЕЗДКИ

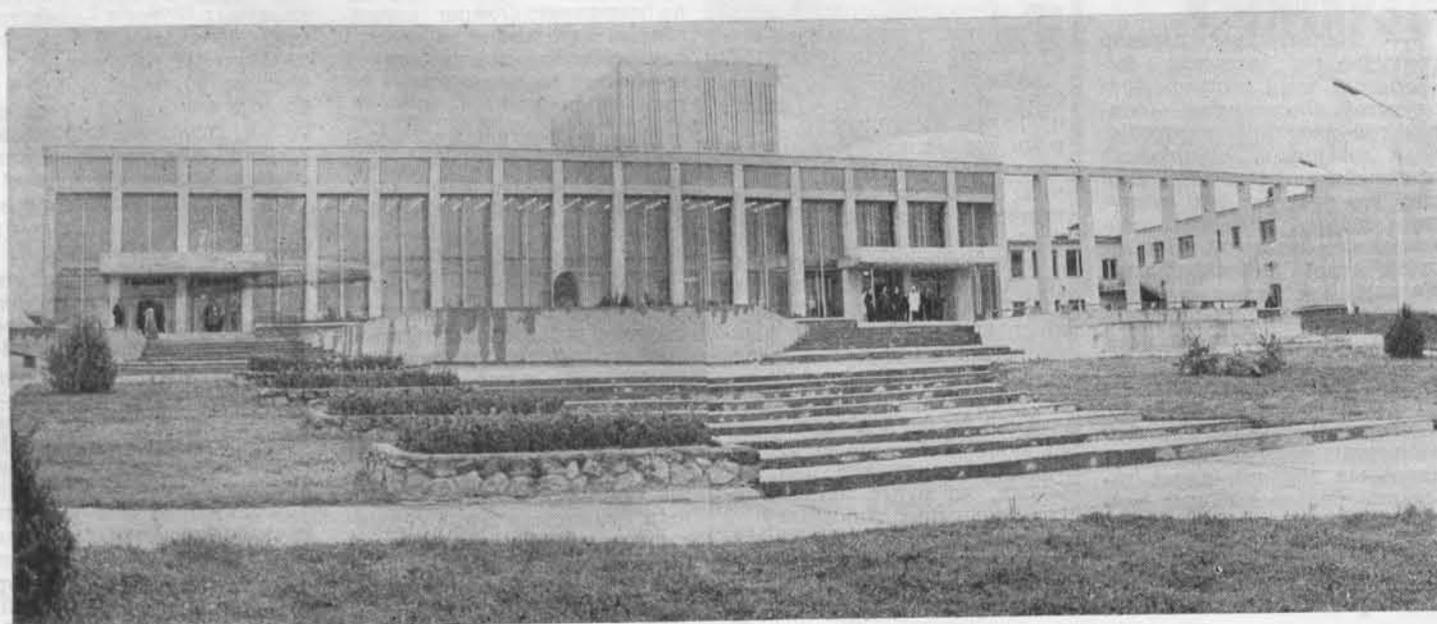
В прошлом году я побывал в Советском Союзе. Эта поездка помогла мне не только лучше узнать, как и чем живут сегодня люди на моей Родине, с самого близкого расстояния, изнутри, рассмотреть советскую действительность, но и дала мне возможность сравнить два образа жизни — советский и американский.

Многие здесь, в Америке, уже давно говорили, что город Нью-Йорк — банкрот. Но в последнее время выяснилось, что такая же участь постигла и другие крупные города Соединенных Штатов. Это только один пример из сегодняшней действительности страны, в которой экономический спад, инфляция, дороговизна с каждым днем ухудшают материальное положение большинства граждан.

Большинства, но не все! Капитализм есть капитализм. И даже в эти трудные времена крупные монополии, пожирая слабых конкурентов, увеличивают свои прибыли. Их владельцы получают новые миллионы долларов. А многие миллионы простых трудящихся людей, которые еженедельно выплачивали из своего заработка налоги, когда имели работу, теперь получают «от государства» или «от хозяина» пособие по безработице — это те же деньги, что уплывали из их карманов годами. Теперь они получают какую-то часть из того, что раньше недополучили.

Я всегда знал и был твердо убежден, что в то время, как буржуазное общество зашло в тупик, Советский Союз вместе с другими социалистическими странами практически находится на пути к достижению первенства в экономике, какого он уже давно достиг в социальной и политической областях. Не сомневаюсь, что десятая пятилетка принесет огромные успехи плановому народному хозяйству СССР. Уверен, что благодаря экономической мощи моей Родины, мир после Хельсинки станет в будущем еще более прочным и стабильным. Народы, борющиеся за свою свободу, с помощью социалистического лагеря обретут полную национальную независимость. И вряд ли они выберут капиталистический путь развития. Потому что только социализм, как показывает опыт моей Родины, открывает реальные перспективы перед обществом и перед каждым человеком.

М. ВИНЕВИЧ.
США.

На этом снимке вы видите Палац культуры калгаса імя Дзімітрава Талачынскага раёна. У ім — глядзельная і спартыўная залы, фая, памяшканні для заняткаў калектываў мастацкай самадзейнасці, бібліятэка.

Фота А. ЦАРЛЮКЕВІЧА.

Вацлаў Мацкевіч

Новая кніжка, што выйшла ў Бібліятэцы газеты «Голас Радзімы», называецца «Смаўжы адкрываюць Амерыку». «Героі» памфлетаў і фельетонаў Вацлава Мацкевіча — істоты нікчэмныя, смаўжы, якія пнуцца пераканаць кагосьці ў сваёй значнасці, «адкрыць Амерыку», але выклікаюць толькі агіду і пагарду. «...Смаўжы адрозніваюцца нейкай зацятай дагодлівасцю і да таго ж надзелены вельмі прымітыўным мыслільцельным апаратам. Відаць, гэтая акалічнасць наклала адбітак на іх паводзіны — у Беларусі яны некалі перасоўваліся ў вертыкальным стане, прымаючы форму пыталніка пер-

рад фашысцкім ботам, а ў «вольным свеце» смаўжы поўзаюць толькі на брусе, вылізваючы старанна абцасы «заходняй дэмакратыі».

Даўно скампраметавалі сябе сваёй дзейнасцю амерыканскія радыёстанцыі «Свабода» і «Свабодная Еўропа». Ды гэта і не дзіўна, калі працуюць на іх такія «дасведчаныя і эрудыраваныя» асобы, як д-р Шпунт — персанаж памфлета «Свабодныя» перапевы д-ра Шпунта». «Аб'ектыўна яго (Шпунта) можна ўспрымаць разам са спасцярогамі толькі як збрадзелага героя анекдотаў, які лезе не ў сваю справу і ўстаўляе недарэчы свае заўвагі».

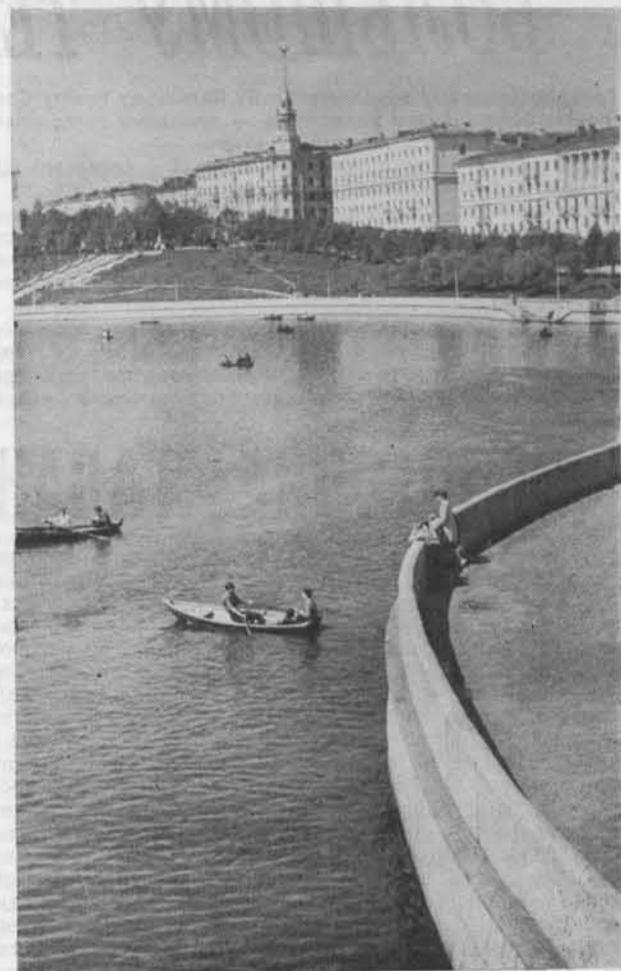
Астроўскі, Жук-Грышкевіч, Сіняк, Акула, Станкевіч, Рагуля — персанажы, не прыдуманых аўтарам. Гэтыя людзі нарадзіліся на беларускай зямлі, але не сталі яе сынамі. На жаль, у сям'і не без вырадка. З іх атрымаліся здраднікі, якія лаўчылі і хлуслі, гандлявалі і гандлююць сумленнем і Радзімай. У гады Вялікай Айчыннай вайны, калі беларусы, нават дзеці, абаранялі сваю Бацькаўшчыну, буржуазныя нацыяналісты дапамагалі гітлераўцам вынішчаць свой народ, самі прымалі ўдзел у карных экспедыцыях, падтрымлівалі крывавы фашысцкі «новы» парадак.

«Цяпер, — гаворыць аўтар, — яны дагараюць, як агаркі, у чужым замежжы, пра якія ўжо і не ўспамінае ніхто». Але «агаркі» смуродзяць. Яны кіруюць неіснуючымі радамі і б'юцца за неіснуючае прэзідэнцкае крэсла, ствараюць архівы і выдаюць газеты, на якія не хочучь падпісвацца і якія не чытаюць сумленныя беларусы, нарэшце, яны пішучь мемуары, спрабуючы рэабілітаваць сябе і прадставіць сваю брудную «дзейнасць» «патрыятычнай» («Залатое яечка»). Гэтым ліпучым смаўжам і цяпер яшчэ часам удаецца падмануць легкаверных беларусаў, з якіх яны бессаромна цягнуць долары нібыта на «вызвольную» справу. У сапраўднасці ж грошы ідуць на пабудову шыкоўных асабнякоў ды наладжванне банкетаў («Падайце на фундацыю»).

У фельетоне «Дрысенскае танга» аўтар высмейвае духоўнае жабрацтва адшчапенцаў, якія спрабуюць дэманстраваць за мяжой «здабыткі» беларускай культуры. Яны арганізуюць нават выстаўкі, але цяжка прыйшлося б ім, каб не магазін «Тройка», дзе можна купіць сапраўдныя мотальскія ручнікі і жлобінскія інкруставаныя куфэркі, прыдбаць плацінкі з песнямі ў выкананні «Песняроў». Нічога свайго да гэтага ім дадаць не ўдаецца.

Кніжка «Смаўжы адкрываюць Амерыку», трапіўшы ў рукі землякоў за мяжой, прынясе ім карысць, бо дапаможа распазнаць тых, хто і зараз стараецца атруціць іх свядомасць, вымантачыць іх працоўныя грошы.

Д. БАБАК.

Рака Свіслач у Мінску.

Фота У. КІТАСА.

за мяжой і дома

ГОСЦІ З ГДР

У Мінску гасціла група спецыялістаў міністэрства па ахове навакольнага асяроддзя і воднай гаспадаркі ГДР на чале з першым намеснікам міністра Гвіда Томсам.

Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў БССР па ахове прыроды і яго органы набылі пэўны вопыт у ахове вады, паветра і глебы ад забруджванняў, сказаў у гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА кіраўнік групы. XXV з'езд КПСС і IX з'езд САПГ паставілі вялікія задачы перад работнікамі нашых службаў па ахове навакольнага асяроддзя і захаванні багаццяў прыроды для наступных пакаленняў. Мы лічым, што ў нашых савецкіх сяброў у Беларусі ёсць шмат цікавага для нас, што дапаможа больш паспяхова справіцца з пастаўленымі задачамі. Мы падзелімся таксама з імі сваім вопытам.

Спецыялісты з ГДР сустрэліся з работнікамі Дзяржкамітэта Савета Міністраў БССР па ахове прыроды. Адбылася сяброўская гутарка, у час якой старшыня камітэта А. Варанцоў азнаёміў нямецкіх сяброў з яго структурай і дзейнасцю. Кіраўнікі аддзелаў і ўпраўленняў камітэта, якія прысутнічалі на гутарцы, адказалі на пытанні гасцей, расказалі аб канкрэтных формах планавання і кантролю за выкананнем мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя, назірання за чысцінёй вады, паветра і глебы.

Начальнік ўпраўлення гідраметслужбы БССР А. Гламазда і намеснік міністра аховы здароўя рэспублікі А. Піўчанка, якія прымалі ўдзел у гутарцы, расказалі аб формах узаемадзеяння з камітэтам у ажыццяўленні задач аховы прыроды — важнага раздзела народнага гаспадарчага плана.

Спецыялісты з ГДР зрабілі паездку на мемарыяльны комплекс «Хатынь», пабывалі на Кургане Славы.

ЯК ВЫРАТАВАЛІ СЦЯГ

Зноў на станкабудаўнічым заводзе імя С. Кірава разьвіваецца сцяг рабочых нямецкага горада Рула. Тут адбыўся мітынг, прысвечаны стварэнню аддзялення савецкага Таварыства дружбы з ГДР.

Дружба паміж беларускімі і нямецкімі рабочымі нарадзілася ў далёкія 20-я гады. Металісты заводу «Камунар» завязалі перапіску са сваімі братамі па класу ў Германіі. Яны вырашылі абмяняцца сцягамі. У пярэдадзень адзінаццатай гадавіны Вялікага Кастрычніка з Германіі, растрывожанай класавымі бітвамі, праз засланы польскай жандармерыі ў Мінск прыехаў малады токар Карл Фершт. 7 лістапада 1928 года на ўрачыстым мітынгу пасланец пралетарыяту горада Рула перадаў жыхарам Мінска сцяг. На радзіму нямецкі камуніст вяртаўся з савецкім сцягам.

Беражліва захоўвалі рабочыя Рула пунсовае

палотнішча, падоранае сябрамі-беларусамі. Рызыкуючы жыццём, бераглі яго, як свяшчэнную рэліквію, і ў доўгія гады жорсткіх фашысцкіх рэпрэсій. Дванаццаць гадоў пралажаў сцяг у тайніку...

А калі савецкія войскі прыйшлі ў горад, чырвонае палотнішча з сярпом і молатам замацавалі на дрэўку і ўзнялі на фронтона будынка гарадской ратушы.

Праз шмат гадоў Карл Фершт зноў прыехаў у Мінск. На гэты раз ён перадаў калектыву станкабудаўнічага заводу імя С. Кірава, былога «Камунара», дублікат сцягу, які загінуў пад руінамі заводу ў час бамбэжкі фашыстаў Мінска.

І вось зноў пунсовы сцяг нямецкіх рабочых з'явіўся перад працаўнікамі заводу. Рабочыя, інжынеры, служачыя прадпрыемства апладысмантамі сустракалі сцяганосцаў, якія неслі флагі СССР, БССР і горада-пабраціма Рула.

УЗРОСТ СТАЛАСЦІ І ПРЫЗНАННЯ

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

«Беларусь» — серыйная мадэль, распрацаваная ленинградскімі канструкторамі. Першы зор колавага трактара «Беларусь» з'явіўся пазней, 14 кастрычніка 1953 года. Сёння яго можна ўбачыць на плошчы перад галоўнай праходнай завода — «Беларусь» з парадкавым нумарам 1 зараз стаіць на п'едэстале гонару.

Напэўна, у гісторыі сусветнага трактарабудавання няма другога прыкладу такога імклівага росту вытворчасці і папулярнасці выпускаемых машын, як на МТЗ. 100-тысячны трактар сышоў з канвеера ўжо ў маі 1958 года. У 1966 годзе мінчане выпусцілі паўмільённую, а да 55-й гадавіны Кастрычніка — мільённую машыну. Сёння кожныя тры минуты электроннае табло галоўнага канвеера рэгіструе нараджэнне новага трактара.

А як непадобныя да сваіх яшчэ нязграбных папярэднікаў сённяшнія ўзоры МТЗ-52 і МТЗ-80! Ледзь не кожны год «прадаслоўнай» гэтых мадэлей азнаменаваны перамогамі ў барацьбе за прызнанне на ўнутраным і знешнім рынках. Беларускія трактары неаднойчы ў самых складаных умовах дэманстравалі сваю надзейнасць, універсальнасць і іншыя якасці, неабходныя трактарам сённяшняга дня. У 1969 годзе, напрыклад, трактар МТЗ-52 спарнічаў з новымі машынамі вядучых фірм ЗША, Швецыі, ФРГ і Францыі. Конкурс праходзіў у Англіі, непадалёк ад Уоша ў вельмі складаных умовах на вядомым для выпрабавальнікаў балоце. Часопіс «Штогоднік фермера» пісаў тады: «...Рускі трактар праявіў надзвычайную сілу цягі і аказаўся адным з пераможцаў, што дасягнулі прадукцыйнасці больш акра ў гадыну «Беларусь», — падкрэсліваў часопіс, — працуе без стомы... Ён рухомы, эканамічны, універсальны і вынослівы».

У 1973 годзе на выпрабаваннях у штаце Нябраска (ЗША) удзельнічаў ужо МТЗ-80. Як і яго старэйшы брат МТЗ-52, трактар прадэманстраваў выдатныя якасці. Працікалі яго

выпрабаванняў увайшоў у так званую «Чырвоную кнігу». У 1972 годзе чатыры мадэлі трактара «Беларусь» першымі ў галіне трактарабудавання ўдаскоўлены дзяржаўнага Знака якасці. У 1975 годзе МТЗ-80 прызнаны лепшым трактарам года.

Беларускія машыны ахвотна купляюць у 60 краінах свету, у тым ліку ў ЗША, Канадзе, Англіі, Францыі, Італіі, Швецыі. Фермеры ценяць іх за надзейнасць, эканамічнасць, універсальнасць і камфорт. А выпрабаванні праходзяць усё новыя і новыя мадэлі. Канструктары павышаюць прадукцыйнасць трактара, уводзяць у яго аснашчэнне аўтаматыку, якая будзе здольна на многіх работах кіраваць машынай без дапамогі вадзіцеля. Новы трактар названы МТЗ-142. Па розліках гэта мадэль, серыйны выпуск якой пачнецца ў наступнай пяцігодцы, па ўсіх сваіх тэхнічных даных будзе пераўзыходзіць лепшыя зарубешныя машыны свайго класа.

Гаворачы аб славуных трактарах, нельга не сказаць і аб іх стваральніках, членах шматтысячнага калектыву двойчы ардэназнаснага заводу. Каб убачыць, як працуюць і ў якіх умовах жывуць трактарабудаўнікі, дастаткова прыехаць у пасёлак прадпрыемства. Дакладней — гэта горад у горадзе. Шырокія вуліцы, галоўная з якіх бульвар Трактаразаводцаў, кварталы сучасных жылых дамоў, стадыёны і плавальныя басейны, Палац культуры, дзе праводзяць свой адпачынак каля 5 тысяч работнікаў заводу і членаў іх сямей, парк, школы і дзіцячыя сады — усё гэта належыць рабочым, тым, хто некалі ўзводзіў прадпрыемства, і іх змене — юнакам і дзяўчатам, для якіх толькі ўчора прагучаў апошні школьны званок.

Вырабляць складаныя сучасныя машыны могуць толькі высокаадукаваныя людзі. Таму трактаразаводцы вучацца. Сотні інжынераў і тэхнікаў штогод папаўняюць свае веды па эканоміцы, праблемах кіравання вытворчасцю і новай тэхніцы на заводскіх курсах павышэння кваліфікацыі. Каля 3 тысяч работнікаў вучацца сёння ў ін-

стытутах, тэхнікумах і школах рабочай моладзі. Дзесяткі лепшых рабочых завод накіроўвае штогод у вышэйшыя навуцальныя ўстановы за свой кошт. Каля тысячы трактаразаводцаў па вечарах вучацца ў філіяле Беларускага політэхнічнага інстытута. Яшчэ звыш 500 — студэнты машынабудаўнічага тэхнікума, які таксама дзейнічае пры заводзе.

Высокапрадукцыйная праца немагчыма без паўнацэннага адпачынку, добраапарадкаванага быту, службы здароўя. Медыцынскія работнікі 15 здраўпунктаў і трох заводскіх паліклінік наглядаюць за здароўем трактарабудаўнікоў, звыш тысячы рабочых штогод лечацца і адпачываюць у прафілакторыі, што размясціўся за горадам у духмяным сасновым лесе. Больш як шэсць тысяч чалавек штогод адпачываюць у санаторыях і дамах адпачынку. Толькі на гэтыя мэты кожны год выдаткоўваецца з грамадскіх фондаў звыш 500 тысяч рублёў.

І яшчэ некалькі лічбаў. Звыш 450 тысяч рублёў ідзе на арганізацыю аховы працы і тэхнікі бяспекі. 28 тысяч рублёў за год расходуюцца на набыццё медыкаментаў, якія адпускаюцца рабочым бясплатна. У дзевятай пяцігодцы на будаўніцтва жылля для трактаразаводцаў пайшло звыш 15 мільёнаў рублёў. Акрамя дамоў для сямейных рабочых, за гэтыя грошы пабудаваны два інтэрнаты для моладзі на 1 100 чалавек кожны. Не ўсе атлі могуць паспрачацца з імі па камфорту і ўзроўню абслугоўвання.

...29 мая 1976 года. Гэты дзень стаў датай з'яўлення 1 300 000-га трактара. Яркачырвоны МТЗ-80 быў тут жа перададзены калгаснікам з Украіны. З выпадку 30-гадовага юбілею на заводскай плошчы быў наладжаны шматтысячны мітынг працоўных. Сакратар ЦК КПБ А. Смірноў аб'явіў на ім пастанову Савета Міністраў Беларускай ССР аб прысваенні заводу імя Уладзіміра Ільіча Леніна. Гэта высокі гонар. У чацвёртае сваё дзесяцігоддзе прадпрыемства ўступіла ў росквіце сіл.

Государственному академическому Большому театру Союза ССР—200 лет. Юбилей прославленного коллектива — праздник всего советского искусства, праздник мировой музыкальной культуры.

В приветствии, с которым Генеральный секретарь ЦК КПСС Л. Брежнев обратился к коллективу Большого театра СССР, подчеркивается, что после Великого Октября, обогащенный идеями революции, театр вступил в пору обновления, подлинного расцвета. Классическое искусство музыки и танца стало доступно миллионам трудящихся. На прославленной сцене созданы яркие образы героев революционной истории нашего народа, героев современности.

26 мая в Москве состоялось торжественное заседание, посвященное 200-летию Государственного академического Большого театра Союза ССР. Коллективу театра вручен орден Ленина, которым он награжден за выдающиеся заслуги в развитии советского музыкального искусства и в связи с юбилеем.

СРЕДОТОЧИЕ ТАЛАНТОВ

Есть что-то символическое в том, что почти от самого рождения он был наречен Большим. В любом языке найдется немало синонимов этого слова — огромный, величественный, грандиозный, но они не передадут той простоты и одновременно значительности, что заключена в названии одного из знаменитейших театров мира. Первоначально оно не означало ничего иного, кроме того факта, что новый театр был самым большим в Москве. Потом, утратив, с одной стороны, изначальный смысл своего наименования, с другой стороны, театр возвел его в высший символ истинного и нетленного искусства.

В жизни каждого народа есть ценности, которые концентрируют духовный опыт нации, связывают прошлое с настоящим, неотделимы от будущего. Для народов нашей страны одна из таких непреходящих ценностей — Большой театр.

Классические пропорции белоколонного здания театра с бронзовой квадригой Аполлона над фронтоном — такая же достопримечательность Москвы, как и спектакли Большого. За свою долгую жизнь театр трижды подвергался страшным пожарам и трижды возрождался. Здание, построенное в 1825 году по проекту Осипа Бове и Андрея Михайлова, сохранилось в основном виде до наших дней. Сегодня театр выглядит так, как будто с него только сняли строительные леса. Так оно и есть. Последние реставрационные работы закончились накануне юбилейного сезона. Участвовали в них лучшие специалисты многих музеев страны. Мастера вернули пятирусному залу первозданный блеск, подчеркнутый свежей позолотой. В зале были проделаны огромные работы: разобрана, почищена и снова собрана уникальная шестиметровая люстра, состоящая из 13 000 хрустальных деталей, реставрированы все 76 хрустальных семисвечных канделябров, сменена позолота лож, обновлена обивка пуантовых бархатных кресел. Неискушенному человеку любопытно будет узнать, что пространства зала и сцены почти одинаковы. 31 метр в ширину, 30 в длину — зал и всего на полтора метра меньше — сцена.

Сцена Большого... Со дня основания театра она стала средоточием талантов, блестящих артистических дарований.

Московская сцена дала миру певцов Собинова, Шаляпина, Нежданову, балерину Гельдер. Впрочем, если начать перечислять, список будет бесконечным, ибо нынешние артисты Большого являются гордостью советского искусства.

И потому, может быть, лучше вновь вернуться к цифрам. Ста-

ционарная труппа сегодняшнего театра — самая большая в мире, только творческих работников в ней больше тысячи человек. 74 певца являются солистами оперы, из 166 человек состоит хор, балетный коллектив включает 246 танцовщиков и танцовщиц. К тому же в спектаклях нередко заняты артисты мимического ансамбля — их 97.

Несмотря на то что обе сцены Большого (основное здание и Кремлевский Дворец съездов) ежевечерне показывают спектакли для восьми тысяч зрителей, перед театральными подъездами бурлит толпа в поисках лишнего билета. И хотя за год в Большом бывает 647 тысяч зрителей, а в Кремлевском дворце съездов около двух миллионов, интерес к спектаклям не снижается.

Лицо театрального коллектива определяет его репертуар, и с точки зрения за два века Большой театр накопил несметные богатства. В его потной библиотеке хранится несколько тысяч клавиров опер и полтысячи клавиров балетов. Сегодня на афишах — жемчужины русской, зарубежной и советской классики: 28 опер и 22 балета. Это постановки разных направлений и стилей, разных эпох, разных авторов. Есть спектакли — рекордсмены, которым больше ста лет. Старейшая русская опера Глинки «Иван Сусанин» идет с 1842 года.

С 1866 года идет опера Гуно «Фауст», с 1844 — балет Адана «Жизель». Старейший русский балет «Лебединое озеро» Чайковского на сцене с 1877 года, он лидер среди балетных спектаклей по числу представлений — прошел около 1 200 раз. Абсолютным «рекордсменом» стала опера Чайковского «Евгений Онегин» — за 95 лет она показывалась 1 854 раза. Из опер западных композиторов на первом месте «Травиата» Верди — за 105 лет она выдержала 1 391 представление.

За годы Советской власти в Большом театре были поставлены — 41 опера советских авторов, 34 — русских, 46 — западных и соответственно балетов — 43, 21 и 25. Эти цифры дают представление о широте творческого диапазона коллектива, о его стремлении показать зрителю лучшие создания отечественной и зарубежной музыкальной культуры.

Репутация Большого театра не нуждается в доказательствах. В течение двух веков он подтверждает ее своими спектаклями, поисками нового, желанием расти и изменяться и в то же время остается верным главным своему предназначению — утверждению прекрасных идеалов добра, справедливости, человечности.

Александр АВДЕЕНКО.

АМЕРИКАНСКИЕ ГАСТРОЛИ

Летом 1975 года коллектив Большого театра Союза ССР совершил гастроли по Соединенным Штатам Америки. Впервые за свою двухсотлетнюю историю театр выехал за рубеж одновременно и балетной и оперной труппами, в составе которых было 546 человек, сроком на три с половиной месяца. Впервые зарубежные зрители могли познакомиться с нашим репертуаром во всем его объеме и многообразии.

Надо отдать должное фирме «Юрок-концерт», заключившей с нами контракт: мы имели самые лучшие сценические площадки. В Нью-Йорке спектакли шли на сцене Метрополитен-опера — это прекрасное новое здание с идеальным освещением и акустикой, в котором три площадки театра оснащены по последнему слову техники. Кеннеди-центр в Вашингтоне тоже новое современное здание, построенное, как говорится, «всем миром» — на пожертвования. Там почти на каждом кресле прибит табличка с фамилией одного из тех, кто внес деньги на сооружение этого культурного центра.

Надо честно признаться, что американских зрителей нам пришлось завоевывать. Они охотнее всего ходят в театр на то, что уже знают. А из привезенного репертуара им были знакомы «Борис Годунов» и «Евгений Онегин», гораздо меньше — «Война и мир» и «Пиковая дама», и уж совсем неизвестны «Игрок» и «Зори здесь тихие».

Американские импресарио поначалу не соглашались включить в гастрольный репертуар оперу К. Молчанова «Зори здесь тихие». Мотивировали тем, что зрителям не интересна тема войны.

Однако в дальнейшем мы убедились, что либо американские представители фирм были неискренни, либо они просто плохо знали своего зрителя. Начиная с романа «Жди меня» в исполнении Елены Образцовой, каждые соло и дуэт заканчивались восторженным «браво» зрителям.

Мнение прессы, каждое ее суждение имеют в Америке большой вес и значение. Поэтому легко понять нашу радость, когда мы прочли первые критические отзывы о гастрольях. Гарольд Шенберг, один из ведущих американских театральных критиков, писал: «В основе театра — полный оперный ансамбль, броские и часто прекрасные сценические эффекты, великолепный хор и бесконечные репетиции...» Отличаясь на премьеру «Бориса Годунова» в Метрополитен-опера, он отметил, что «певцы, хор и оркестр были единым целым».

«Ансамбль звезд» — так окрестили в газетах нашу оперную труппу. Рецензенты подчеркивали: «Опера Большого привезла очень сильный коллектив юных актеров», «...актерское мастерство серьезное и уверенное», «...в Большом театре есть выдающиеся ресурсы, какими не располагает ни одна другая оперная труппа».

Газеты писали о большом таланте наших дирижеров Ю. Симонова, А. Лазарева, Ф. Монсурова, М. Эслера, отмечая их высокое профессиональное мастерство.

Оркестр был назван прессой «первоклассным». Газета «Дейли ньюс» писала, что «динамика оркестра была потрясающей; редко случается, чтобы в опере так великолепно звучал весь оркестр — от литавр и барабанов до пианиссимо струнных». В статье о «Борисе Годунове», опубликованной в газете «Чикаго дейли ньюс», особо подчеркивалось: «Игра оркестра была виртуозной. Во всем соблюдалось чувство меры и вкуса, и у зрителей возникло желание увидеть остальные пять спектаклей Большого театра, включенных в репертуар гастрольей».

Культура хорового сопровождения

спектаклей также нашла в прессе своих восторженных почитателей. «Хор Большого», — писала газета «Нью-Йорк таймс», — возможно, самый лучший из всех оперных театров мира. Его певцы извлекают богатый, чувственный, глубокий по содержанию звук».

Как правило, каждый наш спектакль начинался с аплодисментов оформлению, выполненному Художественно-производственными мастерскими Большого театра по эскизам художников Ф. Федоровского, П. Вильямса, В. Рындиня, С. Вирсаладзе, В. Левенталя. Американские рецензенты единодушно отдавали дань живописности, красоте, реалистичности декоративных полотен Большого, восторгались сценическими костюмами.

Интересно отметить, что необычными для нас были билетеры. Театр нанимает студентов, молодежь. Одним из билетеров был молодой человек по имени Андрей. Он, по обмену, учился в Ленинграде, в университете, окончил филологический факультет. Хорошо владея русским языком, Андрей помогал нам общаться с американской публикой, а по окончании спектакля, обласканный в смокинг, преподносил цветы нашим артистам.

Для студентов это не только «бизнес», но и почти единственная возможность попасть в театр: цены на театральные билеты в Америке очень дороги. Особенно, когда идут гастроли. На открытие наших гастрольей билет стоил пятьдесят долларов, на все последующие представления — тридцать — тридцать пять долларов. Сравнительно дешевые входные билеты. И многие терпеливо их ждали. Как нам рассказывали, на последнее представление «Бориса Годунова» с пяти часов утра у касс выстроилась очередь. Было всего четырнадцать «входных». Утром, когда открылась касса, вышел директор и объявил, что ждать больше нечего, дополнительных билетов не будет. Но люди не расхолись. Уже собралась публика на спектакль, уже прозвенел последний звонок и зазвучали первые музыкальные аккорды, а многие все еще стояли у театра...

«Постановки Большого сейчас... являются выдающимися благодаря своему полному ансамблю... где каждый элемент оперы находится в «соответствии», — подобные отзывы заключили наше пребывание в Соединенных Штатах, такое благодарное признание увозила с собой оперная труппа.

Гастроли Большого театра в Америке проходили в период совместного полета советского космического корабля «Союз» и американского «Аполлона». И, сознавая всю огромную ответственность наших гастрольей, мы в то же время гордились выпавшей нам честью осуществлять своеобразную «стыковку» советского оперного искусства с американским зрителем.

Нашим гастрольям придавалось большое политическое значение: они безусловно способствовали расширению культурного обмена между СССР и США. Об этом говорил во вступительном слове на открытии гастрольей посол Советского Союза в США А. Добрынин. И приветствуя на своих спектаклях государственных и общественных деятелей США, музыкальную и театральную общественность страны, мы никогда не забывали об этом.

В конце гастрольей дирекция Большого театра получила официальное письмо от фирмы «Юрок-концерт» с приглашением в ближайшее время на персональные гастроли лучших артистов нашего театра.

А. КОЛЕВАТОВ,
заместитель директора
Большого театра.

НА МОВЕ БРАТНЯГА НАРОДА

Три гады назад у выдавецтва «Дніпро» выйшла анталогія беларускай савецкай паэзіі. Гэта новае выданне дало магчымасць глыбей азнаёміцца з паэзіяй братняга народа, узбагаціць і пашырыць уяўленні аб беларускай літаратуры. У двух тамах анталогіі, складзенай Анатолем Вялюгіным і Міколам Нагібедай, прадстаўлена творчасць амаль ста аўта-

раў — ад зачынальнікаў беларускай савецкай паэзіі Янкі Купалы і Якуба Коласа да тых, чые першыя кніжкі выйшлі зусім нядаўна. Над паэзіяй працаваў вялікі калектыў украінскіх літаратараў. Сярод 80 аўтараў перакладаў — Паўло Тычына, Максім Рыльскі, Уладзімір Сасюра, Андрэй Малышка, Мікола

Бажан. Сказалі сваё слова і маладыя прадстаўнікі літаратуры: Барыс Алейнік, Дзмітро Паўльчык, Аляксей Должак, Сцяпан Літвін і іншыя.

Хутка пасля гэтага ў Мінску была выдадзена кніга апавяданняў украінскіх савецкіх пісьменнікаў пад назвай «Рука сябра». Яна з'явілася своеасаблівай анталогіяй, у якой прадстаўлена 48 украінскіх аўтараў. Беларускі чытач знайшоў тут апавяданні аб незабытых падзеях сацыялістычнай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны, аб жорсткай класавай барацьбе ў першыя гады Савецкай улады, аб жыцці рабочых і

калгаснікаў у перадаванні час. Значнае месца ў кнізе займае тэма герайчнага подзвігу нашых народаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, а таксама тэмы сённяшняга дня.

А нядаўна ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» пад рэдакцыяй Анатоля Вялюгіна на беларускай мове выйшла ў свет двухтомная анталогія «Украінская савецкая паэзія», складальнікамі якой з'яўляюцца вядомыя украінскія паэты Барыслаў Сяпанюк і Барыс Алейнік. Уступны артыкул да яе падрыхтаваў Мікола Нагібеда. Абедзве кнігі добра аформлены. Яны ўтрымліваюць дво-

ры звыш 130 украінскіх паэтаў.

У анталогіі ёсць творы М. Рыльскага, Т. Масяні, С. Крыжаніўскага, Б. Сялянюка, Л. Забашты, С. Літвіна, прысвечаныя беларусам і Беларусі, яе песьнярам Янку Купалу і Якубу Коласу. Выхад з друку зборніка апавяданняў і анталогіі украінскай савецкай паэзіі ў Мінску напярэдадні дзён украінскай літаратуры ў Беларусі з'яўляецца значнай падзеяй у культурным жыцці двух народаў.

М. ЖЫГОЦКІ.

ЗАКЛЮЧНЫЯ АКОРДЫ СВЯТА

Багаце мелодый і фарб рассыпала па нашай зямлі свята культуры братняга Украінаекага народа. Усюды сустрачы працоўных з майстрамі мастацтваў Украіны праходзілі ў атмасферы гасціннасці і сардэчнасці, дэманстравалі непарушнасць даўняй, шчырай дружбы савецкіх народаў.

Але адгучалі апошнія акорды свята. У гарадах і сёлах рэспублікі прайшлі заключныя канцэрты з удзелам майстроў мастацтваў і самадзейных калектываў Украіны.

З паездкі па Віцебшчыне

вярнуўся ў Мінск праслаўлены калектыву заслужанага акадэмічнага ансамбля танца УССР. І паспяшаў да сваіх шэфаў — рабочых Мінскага аўтамабільнага завода.

Са студэнтамі і выкладчыкамі Беларускага політэхнічнага інстытута сустрэліся вядомыя Тарапунька і Штэпсель — народныя артысты рэспублікі Ю. Цімашэнка і Я. Бярэзін.

Вакальна-інструментальны ансамбль «Чэрвона рута» і заслужаная артыстка УССР, лаўрэат міжнародных конкурсаў С. Ратару былі дара-

гімі гасцямі рабочых вытворча-тэхнічнага аб'яднання «Інтэграл».

У калгасе «Савецкая Беларусь» Камянецкага раёна пабываў заслужаны акадэмічны Украінаека народны хор імя Р. Вярхоўкі. У Іванаве выступіў вакальна-інструментальны ансамбль «Алеся» з Роўна.

Група пісьменнікаў, кампазітараў і майстроў мастацтваў сустрэлася з энергетыкамі Лукомскай ДРЭС. Хлебаробы калгаса «Маяк» Шклоўскага раёна апладзіравалі самабытнаму мастац-

ву Гуцудльскага ансамбля песні і танца. Кіеўскі камерны аркестр выступіў у Маладзечна.

Літаратурная сустрэча-канцэрт пісьменнікаў, кампазітараў, майстроў мастацтваў адбылася ў Гродзенскім педагагічным інстытуце. Кінематаграфісты братняй рэспублікі былі гасцямі хлебаробаў калгаса імя Урыцкага Гомельскага раёна.

Вялікім святочным канцэртам дружбы, у якім выступілі лепшыя калектывы і салісты дзвюх рэспублік-сясцёр, закончыліся 2 чэрвеня Дні літаратуры і мастацтва Украінаекай ССР у Беларусі.

У мінскім Палацы спорту на ўрачыстае закрыццё свята сабраліся рабочыя прадпрыемстваў і будоўляў беларускай сталіцы, прадстаўнікі партыйных, савецкіх, грамадскіх арганізацый, кіраўнікі творчых саюзаў, дзеячы навукі і культуры.

Цэнтральны Камітэт КПБ, Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР і Савет Міністраў БССР наладзілі 2 чэрвеня прыём у гонар удзельнікаў Дзён літаратуры і мастацтва Украінаекай ССР у Беларускай ССР.

Ва ўрачыстай абстаноўцы Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР Ф. Сурганаў уручыў узнагароды Украінаекаму сябрам — народнаму артысту Украінаекай ССР, мастацкаму кі-

раўніку Дзяржаўнага заслужанага акадэмічнага Украінаекага народнага хору імя Р. Вярхоўкі А. Аўдзіеўскаму, народнаму мастаку УССР, старшыні праўлення Саюза мастакоў Украіны В. Барадаю, паэту, лаўрэату Дзяржаўнай прэміі ССР, сакратару праўлення Саюза пісьменнікаў Украіны В. Алейніку, народнаму артысту УССР, кампазітару А. Кос Анатольскаму, народнаму артысту Украінаекай ССР, галоўнаму дырыжору Дзяржаўнага заслужанага сімфанічнага аркестра Украінаекай ССР С. Турчаку, заслужанаму дзеячу мастацтваў Украінаекай ССР, кінарэжысёру А. Слесарэнку, заслужанай артыстцы Украінаекай ССР, салістцы вакальна-інструментальнага ансамбля «Чэрвона рута» С. Ратару і многім іншым.

Дні літаратуры і мастацтва Украінаекай ССР у Савецкай Беларусі, адзначыў Ф. Сурганаў, выліліся ў хвалюючае свята двух брацкіх народаў, напоўненае чароўнасцю Украінаекай песень, музыкі, танцаў, расквечанае яркімі фарбамі жыццярадаснага, сапраўднага народнага мастацтва.

НА ЗДЫМКАХ:
Удзельнікі Гуцудльскага ансамбля песні і танца сярод моладзі горада Горкі Магілёўскай вобласці.
Сустрэча дэлегацыі Украінаекай ССР у Беларускай ССР, мастацкаму кі-

РАДАСЦЬ ПРАЦОЎНЫХ БУДНЯЎ

...За камбайнам бяжыць па ўрачыстай хлопец з нацэленай кінакамерай.

Гэты кадр у новым дакументальным фільме «Мы — з Беларусі» прамільгнэ ўсяго за нейкую секунду-другую, але здаецца шматзначным і ў пэўнай меры сімвалічным. Кінааператар спрабуе паспець за хуткаплынным часам, адлюстравыць будзённы і характэрны рысы нашай імклівай рэчаіснасці. Бо гэты момант — нараджэнне новага рэкорда на жыццё — ніколі ўжо не паўторыцца. Трэба паспець зняць камбайнера не толькі са спіны, мокрай ад поту, а зазірнуць яму і ў твар, які стаў шэрым ад пылу, але сведчыць аб захопленасці працы.

мірным сне, аб тым, каб хапіла людзям жыцця і шчасця... Гэтыя паэтычныя радкі як нельга лепш выяўляюць жыццёвае крэда Кацярыны Рошчынскай і іншых герояў кінастужкі.

...Камбайнера калгаса «Кастрычнік» Веткаўскага раёна Георгія Катлярова аўтары фільма засталі ў бальніцы. Яшчэ ўчора ён з напарнікам Уладзімірам Шышковым, працуючы пазменна, намалалі ў 59 тон збожжа. А раніцай апынуўся ў бальнічнай палатне — падвяла застарэлая хвароба. І Георгій Макаравіч будзе: «Сезон канчаецца. Вельмі крыўдна. Хочацца ў поле. Жаць! Жаць!»

байнер Георгій Катляроў, шахцёр Станіслаў Янчэўскі, токар Леанід Дзяцел і іншыя гавораць высокія словы аб Радзіме, пра абавязак быць чалавекам на зямлі, пра шчасце займацца любімай справай, — у іх вуснах яны гучаць як глыбока асабістыя, усвядомленыя, запаветныя. Гэтыя людзі адкрываюць нам, глядачам, сваю прыгожую душу, як даверліва адкрылі яе стваральнікам дакументальнага фільма «Мы — з Беларусі». Відаць, гэта не выпадкова. Герой фільма і яго аўтары ў нечым падобны ў сваёй адданасці любімай справе. (Над карцінай, выпушчанай творчым аб'яднаннем «Летапіс» студыі «Беларусьфільм», працавалі сцэнарыст і рэжысёр Юрый Лысятаў, аператар Сяргей Пятроўскі, гукааператар Барыс Смірноў.)

Новыя кадры — новы сюжэт. З першым сакратаром Хоцімскага райкома партыі, дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР Кацярынай Рошчынскай аўтары фільма знаёмяць нас у час сутаркі яе з «цяжкімі» наведвальнікамі. Мы застаёмся ўдзячнымі кінематаграфістам за тое, што з жыцця Кацярыны Ермалаеўны яны выбралі менавіта гэтыя кадры. Самому глядачу прадстаўляецца магчымасць адчуць сэнс работы партыйнага кіраўніка. З ёй можна паспрачацца, даказаць свой пункт гледжання, калі ты маеш рацыю. Яна цярдлівая і настойліва раскрывае прычыну таго, чаму да аднаго старшыні калгаса людзі ідуць за жыццёвай парадай, дзяляцца горам радасці, а да другога кіраўніка зайці пагаварыць пра свае асабістыя справы чалавек не адважыцца. З'яўленню Кацярыны Рошчынскай на экране перадаюць мудрыя вершы Максіма Танка, лірычны герой фільма — хлопчыца аб ураджай, аб

У кінафільме прыводзяцца словы Катлярова на адным з семінараў механізатараў. Сэнс іх у тым, што ўжо вельмі аб ім тут хараша гаварылі, і ён адчувае, ён зразумеў з гэтых добрых слоў, што павінен яшчэ такім стаць... Гэта і ёсць сапраўдная веліч душы нашага сучасніка!

Або вось малады чалавек раздумвае з экрана ўслых аб рэчах маштабных, значных. Партыя ўзяла цяпер курс на якасць і эфектыўнасць работы кожнага. І гэта не выпадкова, гаворыць ён, таму што якасць трэба разглядаць як катэгорыю не толькі матэрыяльную, але і маральную... Мы доўга не маглі здагадацца, хто гэты хлопчык па прафесіі — філосаф, літаратар, інжынер? — калі б не голас дыктара, які нас знаёміць: «Леанід Дзяцел — токар Брэсцкага электралямпавога завода». Гэта знаёмства з сучасным рабочым выкліча ў нас, глядачоў, нямаля сур'ёзных роздумаў...

Калі героі фільма — лётчыка-касманаўт Пётр Клімук, кам-

Прыгледзьцеся больш уважліва да гэтых кінакадраў: усмешка слізае па напружаным твары сусветна вядомай гімнасткі Вольгі Корбут, якая бліскава выконвае складаныя практыкаванні. А ў штрэку, падобным на падземны казанчы палац, салігорскія шахцёры і маладыя вучоныя маніруюць устаноўку, якая «вучыць» хадзіць горнапраходчы камбайн з дапамогай лазернага праменя. Прыгледзьцеся да твараў Пятра Клімука, Кацярыны Рошчынскай, камбайнераў Люцыяна Сакоўскага і Васіля Анісенкі. І вы зловіце сябе на думцы, што ўсе гэтыя людзі сталі вашымі добрымі знаёмымі.

Амаль усе пяцьдзесят мінут фільм гучыць як натхнёная кінапаэма аб сучаснай Беларусі, аб галоўным яе багацці — людзях, бязмежна адданых свайму народу, сваёй роднай зямлі.

І. РЭЗНІК.

Прэм'еру спектакля «Трохграшовая опера» па п'есе Бертольда Брэхта паказаў Дзяржаўны рускі драматычны тэатр БССР імя М. Горкага. Пастаноўшчык — галоўны рэжысёр тэатра Б. Луцэнка, мастацкае афармленне — Ю. Тура.
НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля. У ролях: Максіт (Максі-Нож) — артыст Валерыі БАНДАРЭНКА, Полі Пічэм — артыстка Ларыса ЗАЙЦАВА.

«САЛАВЕЙКІ» АДПРАЎЛЯЮЦА У ДАРОГУ

Дзвесце вясёлых «Салавейкаў» жылі ў рэспубліканскім піянерскім лагера «Зубронак». З раніцы і да вечара не змаўкалі іх звонкія галасы. Гэта ўдзельнікі хораў хлопчыкаў прыехалі на возера Нарач, каб падрыхтавацца да свята харавых спеваў у чэрвені гэтага года ў эстонскім горадзе Тарту, на якое прыбудуць юныя спевакі з усёй краіны.

НЕВЯДОМЫ АЎТОГРАФ АДАМА МІЦКЕВІЧА

Не вядомы да гэтага часу аўтограф вялікага польскага паэта Адама Міцкевіча знойдзены ў фондах Цэнтральнага дзяржаўнага гістарычнага архіва Украіны ў Львове.

Ён апынуўся сярод дакументаў кракаўскага калекцыянера А. Грабоўскага. Гэта першыя 40 радкоў з паэмы «Пан Тадэвуш». З прыкладзенай да яго картачкі відаць, што аўтограф зроблены Адамам Міцкевічам па просьбе калекцыянера Ю. Куроўскага, які сябраваў з паэтам.

У КРАІНЕ СЯБРОЎ

Гэта былі казачныя чатырнаццаць дзён. Гэта было захапляючае падарожжа па краіне сяброў.

Нам, народнаму ансамблю «Вяснянка» Дома культуры Магілёўскага аўтазавода імя С. Кірава, выпала шчасце паказаць сваё мастацтва чыхарам Народнай Рэспублікі Балгарыі.

Незабыўны баль дружбы балгарскай і са-

вецкай моладзі ў Габрава. Доўга апладзіравалі гаспадары вечара беларускаму танцу «Радасць» і рускай кадрылі ў нашым выкананні.

У горадзе Траўна — пабраціме Асіповіч мы выступалі разам з прафесійным ансамблем песні і танца Балгарскай народнай арміі. Канцэрт у Сяўліева — пабраціме Бабруйска, паездкі ў Сафію, Плоўдзіў, Дранава, Вяліка-Тырнава запамінаюцца нам брацкай гасціннасцю, морам кветак, цудоўным дэвізам балгарскага народа: «Вечнае дружба».

І. МЕЛІХАЎ,
мастацкі кіраўнік народнага ансамбля танца Дома культуры аўтазавода імя С. Кірава.

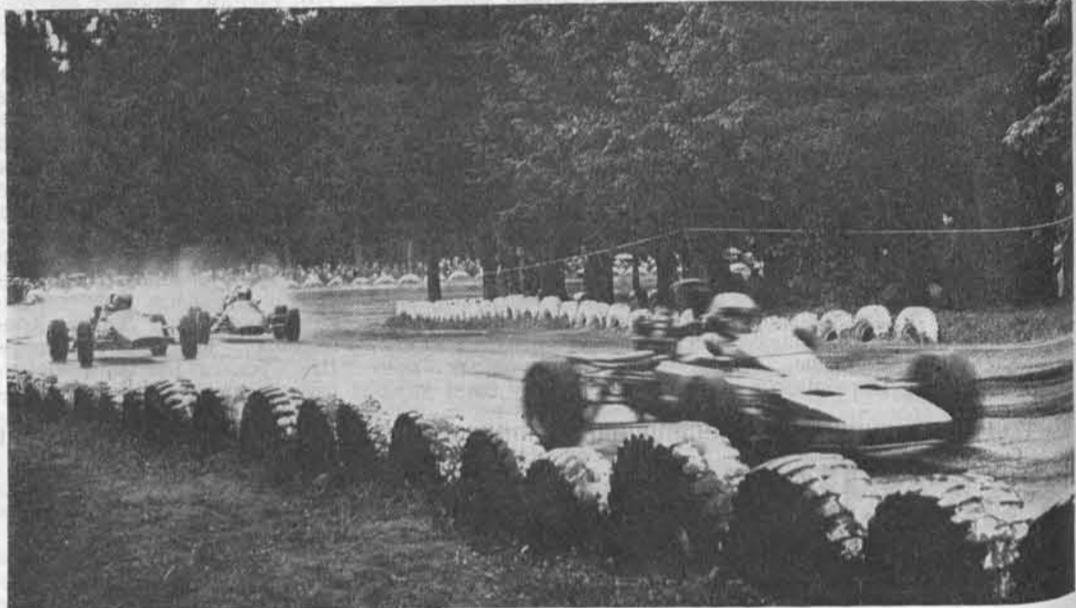
Да гэтага дня рыхтаваліся не толькі спартсмены. Для аматараў аўтамабільнага спорту час падрыхтоўкі пачаўся з моманту з'яўлення на вуліцах Мінска першых гоначных машын. Абмяркоўваліся маючыя адбыцца спаборніцтвы, рабіліся прагнозы, называліся магчымыя пераможцы. Шматлікія глядачы яшчэ задоўга да пачатку спаборніцтва занялі ўсе лепшыя месцы. І вось размераны рокат праграмаемых матараў выбухнуў аглушальным грукатам, і лавіна машын імкліва рынулася па схіле стартвай гары, паглынаючы першыя кіламетры трасы. Пачаўся чэмпіянат БССР па шаейна-кальцавых аўтамабільных гонках, у якім, акрамя беларускіх спартсменаў, удзельнічалі спартыўныя клубы Прыбалтыйскіх рэспублік, Ленінграда і іншых гарадоў краіны. Спартсме-

ны выступаюць на серыйных аўтамашынах «Волга», «Масквіч», «Лада» і на спартыўных машынах з раздзелным стартам для кожнага класа машын. Спартыўная траса Баравая, пабудаваная ў 1962 годзе, мае шмат крутых паваротаў, пад'ёмаў і спускаў, і ад гоншчыкаў патрабуецца велізарная ўвага і хуткасць рэакцыі. Нягледзячы на тое, што спартсменам трэба было пераадолець звыш ста кіламетраў, барацьба на кальцавой трасе разгарнулася за метры і секунды. У класе машын «Лада» лідэрствам трыма аваладаў мінчанін Валерый Анкуда. А вось барацьба сярод спартсменаў, якія выступалі на гоначных машынах, праходзіла выключна напружана. З самага пачатку гонку ўзначаліў майстар спорту Анатоль Альхімовіч. Няслынна «вісеў на хвасце» ў лідэра, чакаючы

зручнага моманту, яго аднаклубнік Валерый Лукашэвіч [абодва яны выступаюць за рэспубліканскі спартыўна-тэхнічны клуб]. І гэты момант настаў, калі з-за тэхнічнай непаладкі Альхімовіч спыніўся. Лёс гонкі быў вырашаны. Валерый Лукашэвіч стаў пераможцам спаборніцтва ў класе гоначных машын. Чэмпіянат закончаны, але на спартыўным кольцы кожны дзень гудуць маторы машын. Беларускія спартсмены рыхтуюцца да міжнародных аўтамабільных спаборніцтваў, якія адбудуцца тут жа, на спартыўнай трасе Баравая.

НА ЗДЫМКАХ: на крутым павароце; пераможца спаборніцтва ў класе гоначных машын Валерый ЛУКАШЭВІЧ; глядачы размясціліся ўсюды.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ЗВАНОК З АПОШНЯГА ЁРОКА

Званок з апошняга ўрока... Ён празвінеў ужо для цяперашніх дзесяцікласнікаў. Яшчэ ідуць выпускныя экзамены. Тут, у школе, ім уручаць атэстаты аб сярэдняй адукацыі, якія засведчаць трывалыя веды і надыход грамадзянскай сталасці. Яшчэ многа хвалюючага, радаснага і складанага будзе ў жыцці нашых дзяцей, і толькі званок з ўрока быў апошнім. Па-рознаму звiнеў ён для іх на працягу дзесяці год. Памятны самы першы — хлопчыкі і дзяўчынкі сталі вучнямі, з ахвотай ішлі пасля звонка на ўрок любімага настаўніка, «дрыжэлі», калі дрэнна ведалі матэрыял. Разам з апошнім звонком скончылася дзяцінства — самая светлая, самая бесклапотная пара ў жыцці чалавека.

Цяпер ужо нашы амаль дарослыя дзеці самі выбіраюць шлях у жыцці, задумваюцца ўсур'ез аб сваёй будучыні. Ад іх здольнасцей, стараннасці, намаганняў будзе залежаць, кім яны стануць, якую карысць змогуць прыносіць людзям, Радзіме.

Святая апошняга школьнага звонка стала традыцыйным. На ўрачыстую лінейку выстройваецца ўся школа. Дзесяцікласнікі прымаюць ад сваіх старэйшых таварышаў эстафету, ім уручаецца вялізны сімвалічны ключ — ключ ад ведаў, якімі ім яшчэ трэба будзе авалодаць. Першакласнікам выпускнікі дораць кніжкі, кветкі, а малышы глядзяць на тых, хто пакідае школу, з тайнай зайздасцю. Якім далёкім здаецца ім час, калі і для іх празвінець апошні званок, і як хутка прамільгнуць школьныя гады!

На апошні школьны званок вучні аднаго з дзесятых класаў 103-й мінскай школы запрасілі сваю першую настаўніцу Дзіну Іванаўну Жураўлёву. Гэта яна першай сустрэла іх на парозе школы, маленькіх і нясмелых, з яе дапамогай прачыталі яны ў «Буквары» першае слова. Цяпер яна жадае ім шчасця. «А для гэтага, — гаворыць Дзіна Іванаўна, — вельмі важна, каб кожны з вас знайшоў сваё месца ў жыцці, знайшоў імя на сваю прафесію. Толькі любімая работа прыносіць задавальненне, дапамагае зразумець, што чалавек жыве правільна».

А побач з першай настаўніцай — класны кіраўнік Ніна Сяргееўна Цыбульская, якая выпускае сваіх дзесяцікласнікаў у самастойнае жыццё. Яна вучыла іх быць сумленнымі і праўдзiвымі, быць адданымі і карыснымі Радзіме. Яна проста любіла іх. Дзесяць яшчэ не раз у жыцці спатрэбяцца яе парады, удзячнасцю напоўняцца іх сэрцы, калі на выпускных экзаменах у школе або на ўступных у інстытут яны змогуць адказаць на самае складанае пытанне па гісторыі, прадмету, які выкладала Ніна Сяргееўна. А пакуль што ў яе ў руках вялізны букет — дваццаць сем руж ад дваццаці сямі вучняў.

«Памятайце, што вы жывяце ў цудоўнай краіне, — гаворыць дзесяцікласніцы Ніна Сяргееўна, — дзе людзей не раздзяляюць ні класавая, ні маёмасная, ні нацыянальная няроўнасць. Перад кожным з вас ляжыць многа розных дарог. Выбірайце любую і будзьце шчаслівымі».

Заканчваецца святая «Школьным вальсам» — сумным і пашчотным вальсам-развітанням са школай, з дзяцінствам.
Д. ЧАРКАСАВА.

АБ ВЯЛІКІМ ТЭАТРАМ

Савецкая грамадскасць і аматары опернага і хараграфічнага мастацтва ўсяго свету адзначаюць сёлета 200-годдзе з дня заснавання Дзяржаўнага Вялікага акадэмічнага тэатра оперы і балета. Да юбілея выдучага савецкага тэатра, буйнейшага цэнтры рускай, савецкай і сусветнай музычна-тэатральнай культуры, выпушчана паштоваая марка. У цэнтры мініяцюры ў акаймаванні лаўровага вянка — фасад будынка Вялікага тэатра Саюза ССР.

Стварэнне Вялікага тэатра цесна звязана з росвітаннем рускай нацыянальнай культуры ў канцы XVIII стагоддзя, са з'яўленнем прафесійных актэраў, з зараджэннем рускай опернай музыкі. Ён адыграў выдатную ролю ў станаўленні рускага музычна-тэатральнага мастацтва, у фарміраванні нацыянальнай музычна-сцэнічнай выканаўчай школы.

У дні святкавання 175-годдзя тэатра ў 1951 годзе бы-

лі выдадзены дзве буйнафарматныя шматфарбныя маркі. На адной з іх быў паказаны будынак Вялікага тэатра, на другой — партрэты пяці рускіх кампазітараў — аўтараў бессмяротных опер залатога рэпертуарнага фонду Вялікага тэатра.

У розныя гады былі выдадзены мініяцюры, прысвечаныя памяці зарубажных кампазітараў, оперы якіх не сыходзяць са сцэны Вялікага тэатра — Д. Вердзі, В. Моцарта, Р. Вагнера. На марках адлюстраваны сцэны з опер Глінкі «Іван Сусанін», «Русалка» Даргамыжскага і іншых.

Тром салістам тэатра, якія

заваявалі сусветнае прызнанне, прысвечаны асобныя мініяцюры. Гэта маркі з партрэтамі Ф. Шаляпіна, Л. Собінава ў ролі Ленскага, на канверце адлюстраваны вобраз Н. Няманданавай.

Некалькі цудоўных па фарбах і майстэрству выканання марак адлюстравалі поўныя дынамізму і экспрэсіі сцэны з балетаў «Лебядзінае возера», «Чырвоны мак», «Польмя Парыжа», «Рамэа і Джульета».

Філатэлісты, аматары тэатральнай тэмы, зноў атрымалі напярэдадні юбілея Вялікага тэатра добры падарунак у свае калекцыі.

Л. ЛЕАНІДАУ.

гумар

— Уявіце сабе, калі мая Карына ішла з жаніхам да алтара, у царкве адбылося кароткае замыканне і пагасла святло.

— Якое няшчасце!
— Нічога страшнага! Яны дайшлі дакладна да алтара — мая дзяўчынка добра ведае гэту дарогу.

Гаспадар дома паказвае гасці дыван з тыгравай шкуры.

— А гэтага тыгра я застрэліў у Бенгаліі. Была барацьба

не на жыццё, а на смерць. Тыгра або я!

— Павінна сказаць, — заўважыла гасця, — што з тыгра дыван намнога лепшы.

— Усё падыходзіць, — мармыта прахожага: — шрам на левым шчаці, доўгі нос, карыя вочы, адтапыраныя вушы... Так, гэты тып цалкам мог бы быць тыгравым злачынцам, за якога назначылі на ўзнагароджанне, але, жаль, той ужо злоўлены.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44. ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Зак. 810.

